

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok vissznadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 14.

Változások küszöbén.

A rendszer, mely alatt már két évtizede, hogy nyögünk, kimuló félben van. E sorokat azon bullelinek alapján írjuk, melyeket a fővárosból hozzánk a táviró röpit. Még ugyan hánykolódik, öltögeti mérges nyelvét, hogy mindenkit megbántalmazzon utoljára, aki csak közelébe jut. És meddig tarthat még ez? — kiszámíthatatlan. Lehet, hogy már a holnap meghozza az örömhírt, hogy Magyarország megszabadult kelevényétől. Mind ez a nyelv-öltögetés, hánykolódás azonban már nem veszedelmes, csak borzalmat ébreszt a batoratlanokban.

Mi okozza vesztét? Talán az ellenzék bot-csapásai? Közvetlen nem. Egy gyakorta nyilvánuló természeti törvény, melyet úgy a szellemi, mint az anyagi világ ural, ez okozza vesztét. Az évtizedes igazságtalanság csakugy megéri és lehull, mint a gyümölcs. Amazt megérleli saját rendellenessége, emezt pedig a természeti folyamat. A mi nemzeti szerencsénk, hogy ez a megsemmisülés semmibe sem kerül.

»Itt alaposan és gyorsan — mondja egy birneves közgazdasági írónk pár évvel ezelőtt kibocsátott röpiratában — csak egy nagy nemzeti szerencsétlenség segíthet, mely kimutatja a haladás ferde irányát, vagy egy olyan esemény, mely az óramű fékezőjét eltávolítván, gyors esésbe hozza a súlyokat s hamar lejá-

ratja a művet, csak az a kérdés, nem fog-e ezen drasztikus eljárásba belehalni a beteg?»

Aggódva tesszük fel a kérdéseket most, midőn a jelen kormányzati rendszer kimulását lessük: Mennyit növekedett a *moral insanity*, mióta először konstatálva lett terjedése az illető író szociálpolitikai tanulmányában? Vajjon lehetséges még a gyógyítás? Hiszen öt év oly sok idő s az uralkodó rendszer oly annyira iparkodott az erkölcsi súlydeést terjeszteni.

Most tudjuk meg hogy a jelen kormányzati rendszer — mint a torontáli leleplezések bizonyítják — nem átalított beavatkozni családi ügyekbe, hatalmi körébe vonta bele, eszközének használta fel még az igazságszolgáltatást is.

Ennyi súlyedés láttára eléggé indokolt aggodalmunk, hogy a kiemelkedés az erkölcstelenség fertőjéből igen nehéz lesz most, mikor már az a közélet minden terére felcsapott, mint mikor öt évvel ezelőtt aggódott ezen egy önzetlen, hazafias lélek.

És mi lesz egy másik fertővel, melynek nem a politika a szülőanyja, hanem a haszonvágy? Hogy is van csak? *Legjobb az ami legtöbb polgárnak jó.* Majdnem elfelejtjük ez elvet, hiszen gyakorlatban sosem alkalmaztuk. A gazdagság *cél* az uralkodó rendszer előtt és nem *eszköz*, nem a független nemzeti magyar állam megteremtésének eszköze.

A liberalismus kart öltve a kapitalizmussal zsarnokoskodik a magyar közélet fölött. Ezen szövetségben ami fáj a liberális rendszernek, az fáj a kapitalista uraknak is, mert egy váll hordozta mindkét hivatást. Sulya alatt megtört minden nemesebb érzés, kopárrá lett az idealismus termő talaja. Így emelkedett ki a milliók közül a kapitalismus támogatásával a mai kormányzati rendszer. Hatalma hihetetlen módon elterjedt, mutatja az eredmény, mely nyomában támadt. A magyar parlament keze alatt lett semmivé, vagy a rendszer eszközevé. De csakis annak szolgáltám. *A legnagyobb jót nem a legtöbb polgárnak találta fel, hanem a legkisebb csoportnak.* Emellett elhanyagolta a milliók érdekeit.

Most érezzük, hogy a lidércnyomás, mely az országot két évtized óta sanyargatja, kezd enyhülni. Nehogy vérmes reményeink nőjjenek, de bizzunk rendületlenül abban a bizonyos szerencsés fordulatban, mely a magyar történet tanúsága szerint mindig a legvégső ponton ragadta ki a nemzetet a veszedelemből. Ez már tovább nem mehet. Vagy elpusztulunk minden ellenállás nélkül, vagy feltámadunk szétszakítva a szövevényes hálót, melyet észrevétlenül borítottak tagjainkra.

Változások küszöbén állunk. Pár nap van még hátra csak, mikor vagy a rendszer omlik össze, vagy a nemzet annak sulya alatt.

Micskei István.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A vendég.

Írta: Gosztonyi Jenő.

A Bodroghy kuriáról kigördült a homokfutó. Fiatalos hévvel hajtotta az öreg ur a két pompás vaserest, nagyokat cserdítve a nyerges füle mellé, mely kissé makrancoskodott. Bajszá máskor lekonyul, de most peczkesen kétféle mered és pozsgás kénen oly jóleső öröm ömlik el. A szembejövők mosolyogva köszöntik és üdvözlésüket önérzetes fejbólintással viszonzozza. Arczáról leri az atyai büszkeség, mely keblét dagasztja. Szaporán pattogatja az ostort, gyorsabb ügetésre nógatva a két táltost, mert szeretné ha repülnének vele az állomásig, hogy mielőbb kebelére zárhassa fiát.

A fiát; azt a szálás, tagbaszakadt gyereket, ki a Bodroghyak utolsó férfisarja, a ház egyedüli reménye. Látogatóba jön most haza és napok óta egyebet sem tesznek a nemesi kurián, mint fogadtatásra készülnek. Édes anyja szerető gondossággal fíradozik, hogy megérkezésekor mindent a maga kellemes megszokottságában találjon, szobáját rendezgeti, a fegyvereket tisztíttatja (persze hogy a hozzáértő kulesár jelenlétében, nehogy baj történjék) belovagolják a legjobb hátsparipát, hogy a fiatal ur alatt minél szebben járjon.

Az idő gyorsan halad és néhány sürgős paranesszót osztván kiáll a köldökfához, kezé-

lől erényt formálva szeme elé tartja és néz merően, hogy porzik-e már az út?

Odasomfordál mellé Margit is, a nevelt leánya. Izgatottságtól kipirult a leány orcája és szeméből annyi melegség sugárzik.

— Nem jön még a mi vendégünk, lányom?

— Talán a vonat késik — jegyzi meg amaz batoratlanul és elkapja a fejét.

— Mert a bátyád ugyancsak hajtott . . .

A sebes hajtásnak volt is eredménye. Hirtelen csak fölkanarodott a fogat az ország-utra és a két tajtékzó paripa szalguldott előre. A fiu már akkorra észrevette őket. Lekapta fejről a kalapot és fennen lobogtatta. Atyja elégedetten nézte, míg izmos markában keményen tartotta a gyeplőszárat, anyja szeméből megeredt a könnyzapor. Mikor pedig a fiu merész szökkenéssel leugrott a bakról felé tárta karjait és esókolta ahol érte, ajkát, fülét, szemét. Margit szemérmesen állott mögöttük, a földre szögezve szempilláit, míg az odasereglett cselédség kíváncsi bámulással környezte őket. Az öreg ur a nagy elzékenyülés közepette ismét visszanyerte szilárdságát és erélyes hangon adott utasítást a csomagok behordására.

Anyja és fiu szorosán egymáshoz simulva tartottak a tornácznak. De mikor a fiu észrevette Margitot, hátrafordult és esókot nyomott homlokára. Az pedig fülig elpirult és szaladt az alsó konyha felé.

Ott benn aztán mikor édes anyja jól kisorsita magát, elkezdte kérdéseivel ostromolni Pistát, melyekre alig győzött felelni. A máskor

szükszavu Bodroghy is bőbeszédű lón, annyira hogy a fiunak nem kis megerőltetésébe került figyelni rájuk.

A szétrebbentett cselédség ezalatt ismét összeverődött és hangosan vitatta meg, hogy az ifju mennyit nőtt és milyen szép lett. Arca kissé halványabb ugyan, de egész termete férfiasabb és mélytüzű szemeiben oly szenvedély lángol. Tekintete révedező és ajka szögletében ritkán játszik mosoly, de fellépése annál határozottabb.

Mikor Pista már kimerítő alaposággal ismertette szüleinek életmódját, időtöltését szórakozását, visszavonult szobájába és holmiját rendezgette. Azután pedig egész nap kimért és udvarias volt, este nem engedvén meg, hogy szülei az ő kedvéért tovább fönnmaradjanak, bár Margit, ki a szokottnál jobban ki volt pirulva, szivesen hallgatta volna akár éjjel is.

Korán reggel, valamivel pitymallat után pisztolydurraús volt hallható. Mindenki a flu szobája felé futott, melynek ablakából a függönyön keresztül gyér világosság szűrődött ki. Az ajtó zárva volt. Néhány percnyi kínos erőfeszítés után sikerült sarkából kiemelni. És a látvány vérfagyasztó volt. Ott hevert Pista a padozaton, körötte vértócsa, arca éktelenül eltorzult és melle rekedten hörgött, Jobbjával a pisztolyt szorongatta, melylyel életét akarta kioltani.

Az iszonyu látványban minden tekintet az anyára irányult. Az meg csak nézte merev, tompa, elfásult nézéssel. Halotthalvány arczán egy ideg se rándult, csak a fiu tátongó sebére

A rendszer virága.

Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága? Persze, hogy nem lesz. S hogy a liberális rendszer a képviselő választásoknál oly dus gyümölcsöket termelt, annak az az oka, hogy dusan virit a rendszer.

Ime egy szerény bimbó, melyet egy ur a *Budapesti Hirlapban* leprésvén, közokulásal megmutatja ország-világnak.

Rónay Jenő főispánról szól az ének most negyedszer. A főispán urnak volt egy jegyzője: *Ivánovics* Miksa. Ez a jeles férfiú feljelentetett több rendbeli sikkasztás miatt és a nagybecskereki pénzügyigazgató a sikkasztásokat fel is fedezte s a megyének be is jelentette.

A megye tudomásul vette ezt a dolgot s a jegyző urat más jegyzőségre helyezte át s előbbi dolgát rendben levőnek mondta. A pancsovai törvényszék azonban elrendelte ennek daczára a vizsgálatot a jegyző ellen.

Erre az *alispán* át irt a vizsgáló bírónak, hogy *szüntesse meg az eljárást*, mert a megye rendben találta a jegyző ur dolgát s így nem engedheti, hogy a törvényszék firtassa.

A törvényszék azonban szörnyen kíváncsi és tovább is firtatta, minek következtében a *sikkasztások egész sorozatára* jött rá.

Erre talán megbüntették a jegyzőt és azokat, kik felülvizsgálták számadásait?

Dehogy.

Rónay főispán *feljelentette a pancsovai törvényszéket* a miniszteriumhoz, üldözés és tulajkapással vádolva azt és megjegyezte a feljelentésében, hogy a törvényszék *jól tenné ha politikai okokból ez ügyben másképp járna el*

A törvényszék elnöke erre erélyesen irt át a főispánnak, de az elítelt jegyző felebbezett és — — — kutya baja.

Ime a rendszer egy virága, melyből a választás gyümölcsei lettek.

Ilyen féltől vádolták nem rég Bánffy-t is főispán korából s ha ezekhez, csak a legutolsó nagyobb botrányokat vesszük, Bokrostól Pulszkyig, igaz mívoltában táru elénk az a liberális rendszer, mely ellen az ellenzék küzd.

Bűnök büntetés nélkül, jutalmak megszolgáltatás nélkül, ezek a mai korrumpált rendszer **virágai**.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 14.

Madarász József elnökölt. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után következtek a jegyzőkönyvi módosítványok. A ház ezeket már annyira megszokta, hogy maholnap fés ezek nélkül el sem képzelhetők.

Lakatos Miklós, a kurucz jegyző megelégedetten ül székében, mivel a vitarendező bizottság tudatta vele, hogy annyi módosítás van raktáron, hogy akár évekig is elhuzhatják.

De hát óvatosan élnek vele, naponkint 5—6 és ez untig elég.

A folyosó már nem mutatta a rendes képet, a *szabadelpárt tagjai között nagy a lehangoltság*, míg az ellenzéki oldalon sem biznak már a béke-akcióban.

Hogy mi lesz? erre ma senki sem képes felelni.

*

A tegnapi ülés jegyzőkönyvéhez ma *kilenc* módosítást nyújtottak be, ezek közül azonban az elnök kettőt a házszabályokra való hivatkozással nem fogadott el. Marad tehát *hét* módosítás, a melyek felett névszerinti szavazással kell döntené. Ezek a következők:

Blaskovich Ferencz: Vétessék be a jegyzőkönyvbe, hogy minden névszerinti szavazás előtt elnök az ülést öt perczre felfüggesztette.

Lázár Árpád: Vétessék be a jegyzőkönyvbe minden szavazás után, hogy: »elnök a szavazás eredményét azonnal kihirdette«.

Polónyi Géza: Ebből a mondatból: »Felolvasatott az előző ülés jegyzőkönyve« az előző szó, mint felesleges, törültessek.

Ivánka Oszkár: a) Vétessék be a jegyzőkönyvbe, hogy az első szavazásnál Hock János olvasta a névsort.

b) E szó helyett tartott üléséről, azt ajánlja, hogy »megtartott« üléséről.

Makkfalvay Géza: E mondatból: Kubik Béla benyújtotta a következő módosítást, ez a szó: »a« hagyassék ki, mert így jobban hangzik.

Willmann János: Ivánka módosításának kiegészítésül azt ajánlja, hogy az összes szavazásoknál vétessék be, hogy melyik jegyző olvassa a névsort.

Két módosítást azonban elnök nem bocsátott szavazásra. *Fáy* István ugyanis azt javasolta, hogy vétessék be a jegyzőkönyvbe, hogy az elnök az ülést 1.25 perczkor oszlatta el. Az elnök kijelentette, hogy az ilyen tárgyú javaslatot a Ház névszerinti szavazással elvetett, és így a házszabályok értelmében ebben az ülészakban nem lehet újra beadni. *Polónyi* Géza a házszabályokhoz kért szót és azt akarta bizonyítani, hogy a házszabályoknak ezt az intézkedését erre az esetre nem lehet alkalmazni. Az elnök azonban a jobboldal örömrivalgása között nem engedte Polónyit végig beszélni, mondván, hogy az elnöki kijelentésekkel szemben vitatkozásnak nincsen helye.

Ugyanilyen sorsra jutott *Förster* Ottó módosítása. Försternek ugyanis az az eredeti ötlete jött, hogy magát a »jegyzőkönyv« szót változtassa meg és helyette »bejegyzett könyvet« ajánlott. Az indokolása is nagyon eredeti volt, azért volna helyes, mert az csupa bevégzett tényeket emlit.

Az elnök ezt a módosítást azzal a megjegyzéssel utasította vissza, hogy a házszabályok mindenütt határozottan jegyzőkönyvet emlitenek.

A fennmaradt hét módosításra ellenben szavaznak a benyújtás sorrendjében.

Blaskovich indítványa 1—105.

Lázár » » 1—106.

Polónyi » » 3—124.

A békebarátok feltételei.

Budapest, január 14.

A kormány kézhez kapta az ellenzék formulázott feltételeit és ezeket meg is mutatta néhány saját pártjabeli bizalmasának, a nélkül, hogy a titoktartást kikötötte volna. A kormány-párt tehát ismeri már az ellenzék feltételeit, melyeket ezuttal nem ismételnék, mert olvasóink régen és pontról-pontra ismerik az egész elaboratumot. A kormány tegnap kebelbeli tanácsot is rögtönzött, melybe néhány párttagot is belevont és ebben a tanácsban az a nézet szürodött le, hogy *az ellenzék feltételei tárgyalási alap gyanánt elfogadhatók*, ha a kormány-párti szempontból — *módosításokra* is szorúlnak.

A tanácskozás eredményét a következő három pontban foglalták össze:

1. hogy a békeponozatokból mindaz kihagyandó, ami a mostani konfliktussal szoros összefüggésben nincs;

2. hogy ezeknek kirekesztése után a fen-

szögezte szemeit, melyből bőven omlott a vér. Ajka vonaglott, de elesuklott a hangja s egy szót sem tudott szólani. Görcsösen kapaszkodott egyik szék támlájához és mikor térdei megintogtak, lehanyatlott, de csak nézte tovább. Tekintetéből kinyilallott a kérdés, mely feleletre vár.

Es a felelet meg volt adva arra a kérdésre.

Mert mikor a gyorsan segélyre siető orvos a lött sebet megvizsgálta és azt mondta, hogy veszélyes, de nem halálos, már akkor észrevették azt a két lepecsételt borítékot az íróasztalon. Egyik a szülőknak szólt, a másik egy leánynak. Egy leánynak. Ki csak sokat tud szeretni, de egyet nem. Valamelyik éjjeli mulatóhely most feltűnt csillagja. Szilajon tudott tánczolni és ragyogott a bogárszeme. És mikor a nekitűzesedett ifjuság tüntető tapsokkal jutalmazta, ifju lelke megittasult a dicsőségtől. És szédítően lejtette tovább, a mig csak össze nem roskadt. Idomainak hullámos körvonalaí kidomborodtak és a lázban égő fiut ez még jobban hevítette.

Ejjelente megrészegült a leány sovár, epekedő tekintetétől és magához vonzsolva, esztelen szavakat suttogott a fülébe. A leány pedig kaczagott rajtuk. Hát lehetne e boldog máshol is mint a deszkákon. Keskeny és ingadozó ez a világ, de neki többet ér, mint a másik

Szerette ugyan Pistát, de csak úgy, mint a többi jóképű fiatal. Megesipte az állát és

ajkát megcsókolta. És fölhörpintette a pezsgó habzó nedűjét és még pajkosabb jókedvvel ment el egyvelegre sikamlós nótákat dudolni. A halgatóság mámorosan dudorászta a végső dallamot. Csak Pista nem. Ő csüggetten, egykedvűen ült a helyén. Vigasztalásul a leány tüzes esőkott dobott ilyenkor feléje.

A ezimborái váltig szorongatták, csipkedték is sokszor:

— Megnémultál Pista?!

Ő kitért a guny elől s néhány asztallal odébb vonult. A leány megszánta és követte ő is. Unszoló szavára azonban nem hajtott, bár-hogy ostromolta.

És ő most főbe lötte magát érte.

Erre pedig nem talált alkalmasabb helyet, mint a szülői hajlékot. Mielőtt végzetes tettét elkövetné, még egyszer látni akarta őket. És meg is látta. Rendületlen nyugalma, melylyel viselkedett, nem árulta el a legkisebbet sem, sőt még gyanura sem adott okot. Az érintetlen lélek nem érezte meg a veszélyt, bármily közel is volt. A megrázkódtatás annál kegyetlenebb lón, megdöbentő iszonyában.

Pista keserves tusát vivott a halállal. Gyötrő szenvedéseivel meglakolt botor tettéért, melylyel szüleinek békés nyugalmaí orvul fel-dulta. De bűnét első pillanatban megbocsájtották és benső odaadással csüngtek lélegzetén.

Lázás éjszakáin ágyánál virasztottak, pillanatra sem tágitva. Atyját a kétség megtörte egészen, anyja meg csak árnya volt már ön-

magának, de legnagyobb önfeláldozással ápoita mégis Margit. A beteg fölle kért enyhítő cseppet ha ajka kiszáradt, s az ő nevét suttogta amikor álmatlanság gyötörte. És Margit mesélt neki, szeplőtelen lelkének ártatlansága még a nagybeteg is mosolyra fakasztotta. Mikor aztán szempillái lezáródtak és jótékony álomba merült, a lány megkönnyebbülten sóhajtott föl.

Egyik téli alkonyon, mikor a hanyatló nap bibores sugárait visszaverte az ablak üvegtáblája, Pista felemelkedett ágyában és a sok fekvés bár nagyon meggyöngítette, némi erőlködéssel ülve maradt.

A szobában csak ketten voltak, Margit az ágy végében olvasott, de most letette könyvét és élénk érdeklődéssel szemlélte a beteg látható javulását.

Pista visszanyerte érezes hangját és a leányt odaintve, megragadta kezét és merően a szeme közé nézett, mintha tekintetéből olvasni akarna.

— Margit!

— Parancsolj?

— Te szeretsz engem.

A leány karja aláhanyatlott, arca elhalványult és egész testében reszketni kezdett.

A fiu gyöngéden magához vonta a fejét és lágy, olvadékon hangon folytatta:

— Margit, akarsz-e a feleségem lenni?

A leány csukló zokogásától már erre nem tudott válaszolni.

maradó pontok, ha nem is egészben elfogadhatók, de a siker kilátásával tárgyalás alapjául szolgálhatnak;

3. hogy — nem kapitulációtól, hanem tárgyalásról lévén szó — az ellenzék feltételeivel szemben a kormánynak is vannak feltételei, melyek közül a házszabályok revíziója a legfontosabb.

Ezek a pontok meglehetősen orakulum-szerűen hangzanak és erős magyarázatra szorulnak, melyet íme meg is adunk.

A kormány és a többség békülékeny többsége a mostani konfliktus és a pártok koalíció között nem lát összefüggést és azt hiszik, hogy a koalíciót és esetleg a *67-es alapon álló pártok fuzióját a későbbi fejleményekre kell bízni*. Szóval azt akarják, hogy *most csak Bánffy bukják* és a rossz, mit Tisza után és Tiszával együtt alkotott, az u. n. rendszer élje őt túl és csak később olvadjon át az ellenzék követelte új rendszerbe, nehogy úgy lássék, mintha a kormánypárt egy csapásra az egész vonalon kapitulált volna. A koalíciónak — úgy mondják — meg kell érnie, ellenben a parlamenti helyzetet azonnal szanálni kell.

A 2. pont azt jelenti, hogy a kormány és tábora kész az ellenzék valamennyi érdemleges követelését u. m. a választási census egységesítését, a kuriai bírások behozatalát és az inkompatibilitási törvény revízióját elfogadni és *csak a kiegyezésre* vonatkozó ajánlatot akarja módosítani.

Az ellenzék esetleg 1903-ig terjedő provizóriumot ajánl fel az 1898. évi I. törvény-cikkben lefektetett elvek mellett és az új kereskedelmi szerződéseknél Magyarország külön félként való szereplését kívánja. Az ellenzék kész arra is, hogy a kiegyezést mint olyat is keresztül bocsátja, ha ez Ausztriában parlamenti uton és nem a 14. §. segítségével megy keresztül.

A kormány ellenben perhorreskál minden olyan kikötést, mely a közösséget megbontaná. A teljes magyar önálló és önberendezési jogot vagyis az önálló vámterület elvét és gyakorlatát csak akkor hajlandó elismerni, ha az osztrák parlament a kiegyezést visszautasítja. Ellenben azt kívánja, hogy arra az esetre, ha Ausztriában az obstrukció tovább tartana és a kiegyezés a miatt nem volna megköthető, ezt ne vegyék úgy, mintha a parlamenti megegyezés Ausztriával végleg lehetetlen volna és egyelőre tartás fenn Ausztriával a teljes közösséget a kiegyezési javaslatok tartalma szerint a magyar önálló rendelkezés és az osztrák 14. §. alapján.

A harmadik pont pedig azt jelenti, hogy a kormány és pártja a *házszabályok rögtön revízióját* kívánják, még pedig olyan értelemben, hogy az ugynevezett technikai obstrukció a jövőben lehetetlen legyen. Ezt úgy akarják elérni, hogy a név szerinti szavazásokat csak taxative felsorolt esetekre akarják szorítani. Ellenben a *klotári* vagyis a szólásszabadság megszorítását a *maguk részéről is kizártnak* tartják.

Ezekben az ellenpontokban csak egy van, mely még újabb éstalan hosszabb tárgyalásokra fog alapot szolgáltatni és ez a kiegyezés kérdése. A személyes kérdések Bánffy elmenetele után nem igen fognak nehézségeket okozni és a házszabály revíziót az ellenzék — értesülésünk szerint — nem fogja ellenezni. Sőt alapos a reményünk, hogy a kiegyezés kérdése sem fog nehézséget okozni, ha a megszavazandó javaslatban világosan és félremagyarázhatlanul benne lesz, hogy 1903-ban, a mennyiben addig Ausztriával alkotmányos és parlamenti megegyezés nem jön létre, Magyarország elvben és gyakorlatban visszanyerte gazdasági önállóságát.

Ebben az irányban és értelemben fogja Bánffy a koronát informálni és kétségtelen, hogy meg is kapja a felhatalmazást, hogy a jelzett alapon az alkudozásokat folytassa és fejezze be. Hogy *Bánffy már holnap mond-e le vagy csak akkor*, ha a kiegyezésre vonatkozó békepontot tisztába hozta, az egészen irrevelans. Elmenetele *kétségtelen* és szinte kétségtelen, hogy még a jelen lévő folyamán helyreáll Magyarországon a parlamenti és alkotmányos rend.

Bánffy feltételül megy.

A kormánypárt többségének nézetét, valamint azt a tény, hogy Bánffy befejezte miniszterelnöki pályafutását, könnyű szerrel kiolvashatjuk *Veigelsberg* Leó mai cikkéből, melyet a *Falk* Miksától nyert információk alapján írt:

Az egyesült obstrukció-pártok nagy megváltó miniszteriuma most már olybá tűnik fel, mintha néhány gyászfátyollal volna beborítva, a melyen szépsége észrevehetőleg átsugárzik. Ha teljesen lelepleződik, a világot valami nagyon nem fogja meglepni. Meg fogja látni a világ, hogy a képhez, melyet sokszoros leírások folytán elképzelt hozzá, a megtevesztésig hasonló. Tényleg a *kompromisszum-feltételek*, a melyeket a szecesszió némely férfiak közvetítésével a miniszterelnöknek átnyújtottak, alig különböznek lényegben azoktól, a melyeket a különböző pártlapok közöltek. Hírlik, hogy csak egynemely pontozatokkal többet tartalmaznak, mint a mennyi eddig nyilvánosságra jutott. Nagyban és egészben azok, a kik ezeket ismerik, állítólag meglehetősen *szélesmedrű kormányprogram* benyomását kapták, a melyet a kisebbség ir elő a parlament többségének.

Sokak előtt ez úgy tűnik fel, olyanok előtt, a kik a hagyományos parlamenti sablonhoz ragaszkodnak — olybá tűnhetik föl, mint valami fordított világ; de ki veszi az ilyféle kicsinységeket oly szigorúan, a mikor valóban nagy dolgokról van szó! S egyébiránt is, ha csak a program jó és kivihető, ha biztosítja a parlamenti békét és a törvényes rend restaurálását, nem kell törődni azzal, honnan eredt és a liberális pártnak a prioritásból nem szabad hiusági kérdést csinálnia. Bárki ajánlkozik a haza javára szolgáló becsületes munkára, azt üdvözölnie kell s bármely párt-láborban merülnek fel a mentő eszmék, csak örömmel fogadhatjuk, ha azok valóban *mentő ideálok*.

Vajjon az, ismételjük, lényegben már ismeretes kompromisszum-feltételek tényleg üdvösek lesznek? Távol vagyunk attól, erre a kérdésre elvi spekczióval felelni. De mindenképp előtt a napirenden levő *személyes* momentumokkal akarnak foglalkozni. Bár *Bánffy Beszö visszalépését conditio sine qua non* gyanánt állítják föl. Első sorban konstatáljuk, hogy hála a miniszterelnök nagyelkü elhatározási képességének és önmegtadadásának, ez a kérdés már nem is létezik. Bár *Bánffy* kész visszavonulni, ha egyénisége a dologi megegyezésnek utjában áll és garanciát kap arra, hogy ez a megegyezés nélküle tényleg bekövetkezhetik. Az áldozatba teljesen megnyugodott, talán már korábban, mint az ellenzék hinné. *Nem írunk most a miniszterelnökről nekrológot* és nem kell mindazt kiemelni, a mi igényt tart elismerésre, sőt minden politikailag elfogulatlan ember hálijára; de kiáltó igazságtalanság volna elhallgatni és nyugodtabb időkben az ellenzék is el fogja ismerni, hogy tettei és szándékai folytán jobb sorsot érdemelt volna, mint a milyen jutott neki: az ugyanis, hogy *czéltáblája* legyen az évek óta összehalmozott és most viharosan kitört pártszenvédélynek. *De ezt most előre elintéztünk kell tekintenünk.* *Bár Bánffy menni fog*, ha bizonyos lesz abban, hogy a politikai színpadról való távozásával a függöny legördül a nyomor fölött, amelyet Magyarországon felidéztek.

Minisztertanács.

Budapest, január 14. (Saját tud. táv.) A képviselőház miniszterelnöki szobájában ma minisztertanács volt, melynek

eredményeként mondják azt, hogy a miniszterelnök nem egyedül rándul fel Bécsbe az ellenzék békepontjaival, hanem velemennek *Fejérváry* br. és *Lukács* miniszterek. A három miniszter ma este utazott el.

Hangulat a szabadelvűpárt klubjában.

Budapest, január 14. (Saját tud. táv.) A szabadelvűpártban mind inkább kétfelé kezd válni az a két csoport egymástól, melyek egyike *Szél* Kálmánnal élén az ellenzék óhajait kész meghallgatni, másika pedig élén a Tiszákkal, ridegen elzárkózik minden békeművelettől. *Szél* Kálmán ma nyíltan kijelentette többek előtt, hogy az ellenzék békepontjait tárgyalhatónak véli.

A békepárt és háborúpárt, amint már elkészült a két töredék jellegzetes megnevezése, teljesen szakítani akar. A háborúpárt a vivőtermekben tanulja a vivás mesterségét, addig a békepárt az ellenzéki békefeltételeket taglalja.

Hogyan fokozzuk a város jövedelmét?

— Ajánljuk a polgármester figyelmébe. —

(—id—) Nagyvárad város pénzügyi viszonyai nem a legrózsásabbak, sőt nagyon is sok aggodalomra adnak okot, mert bár még nem is ösmerjük az elmúlt év zárszámadásának az adatait, de el lehetünk készülve jókora deficitre.

Ez a helyzet sarkalja a tanácsot, hogy megkíséreltse minden kigondolható jövedelmi forrást a városi pénztárra kedvezően érvényesíteni. Így ment keresztül a szódavíz-adó felemelése; így került szőnyegre a Körözs-kavics eladásának az eszméje.

Legújabb felvetette dr. *Bulyovszky* József polgármester azt a tervet, hogy Nagyváradon az ingatlanokra behozandó volna a kötelező tűzbiztosítás.

Ebből kétségtelenül tetemes haszna volna a városnak, még akkor is, ha a mostani tűzbiztosítási díjaknál alacsonyabb díjtételeket állapítnának meg.

Kérdés azonban az, hogy ilyen üzletszerűen keresztülviheti-e a város a kötelező tűzbiztosítást s ha a törvényhatóság bele is menne az ilyen üzletbe, megkapja-e rá a kormány jóváhagyását?

Ha ez keresztül nem vihető, még más két módozatot vélünk, amelyek bármelyikével a város tetemes állandó jövedemhez juthatna a kötelező tűzbiztosítás révén, anélkül, hogy a háztulajdonosok a mostani tűzbiztosítási díjtételeknél magasabb összeget fizetnének.

Az egyik módozat az volna, hogy ha a kötelező tűzbiztosítást kimondanák, a biztosítási összegeket a város szedné be az adókkal együtt a háztulajdonosoktól. Az összes biztosításokat egy vagy több biztosító-intézetnél a város biztosítaná s a biztosítási díjtételekből 10 vagy 20 % a városi pénztárt illetné.

Hogy mit hozna ez a városnak, azt természetesen csak hosszas, gondos tanulmányozás után lehetne megállapítani, azonban annak igazolására, hogy ez nem csekély összeget jövedelmezne közszélekre, egy hozzávetőleges számításból is kitetszik.

Nagyváradon mintegy 3000 ház van.

Ezeket, ha csak három csoportba osztjuk is, a következő tételek jönnek ki.

Az I osztályban ezen ház egyenkint 5 ezer forinttal lenne biztosítva: s ez után házanként évi

40 frt biztosítási díjat számítva, 40,000 frt évi díj jönne ki, aminek csak 10%-a 4000 frt.

A II. osztályban ezer ház egyenként 2 ezer frttal biztosíthatók s házaként évi 16 frt biztosítási díjat szednének, az egész után fizetendő évi díj 16,000 frtra rugna, aminek 10%-lékaként 1600 frt jutna a városnak.

A III. osztályban végül ezer épület után 1000 frt biztosítási összeget számítva, évenként 8 frtjával 8000 frt díj folynék be, amely után a 10% fejében 800 frt jövedelme lenne a városnak.

Már csak ilyen kombináció szerint is 6400 frt jövedelemhez jutna a város; pedig olyan épületeink igen sok van, amelyek 20—50 ezer frtra biztosíthatók. A 10% is olyan minimum, amelynél többet várhat a város ilyen akció keresztül vitelén bármely biztosító intézettől; különösen az alább kifejtendő indokok alapján.

Végül a másik módokat az esetben volna keresztül viendő, ha a kötelező biztosítást nem lehet behozni.

A város felléphetne a biztosító társulatoknál, hogy minden nagyvárad ház biztosítása után a fizetendő biztosítási díjnak 10—20%-át fizessék be Nagyvárad város pénztárába közszé-
lokra.

Első tekintetre talán különösnek tűnik fel, hogy a biztosító társulatok akár az előbbi, akár az utóbbi módokat mellett fizessen a városnak. De ha mélyebben vizsgáljuk a dolgot, igen is érthető ez.

Nagyvárad városa évenként ezeket és ezeket ad ki a tüzőltő intézményre. A központon kívül Olasziban és Velenczén különítményeket állított fel. A vízvezetési tüzcsapokat felállította rengetek költséggel.

Mindezen óriási összegbe kerülő intézmények a közbiztonságot nagy mérvben fokozták, sőt majdnem lehetetlenné tették azt, hogy pl. az uri-utcai tűzhöz hasonló veszedelem ismét előfordulhasson. A tüzeknél történhető károkat elenyésző csekélyre redukálja különösen a vízvezeték.

Jól lehet, hogy az első sorban a lakosság érdekében történt, de tetemes hasznuk van belőle a biztosító társulatoknak, amelyek tudvalevőleg csak a tényleges kárt fizetik meg.

Hogy a biztosító társulatok a tűzveszély csökkentése esetén hoznak áldozatot, erre elmondunk egy példát.

A nagyvárad *Emilia-malom* tulajdonosa, mikor a veszélyes petroleum világítás helyett a villamos világítást hozta be a malomba, mivel ezáltal csökkentette a tűzveszélyt s emelte a malom közbiztonságát, az illető biztosító-társaság olyan nagy összeggel szállította le a biztosítási díjat, hogy az megfelel azon tőke kamatjának, amelybe az egész villamos berendezés került.

Nagyvárad városa utalva van bevételének fokozására; ha lehet inkább a fenti módokon kísértse meg, mint a közköltő emelésével.

A város általános kövezése.

— A főmérnök kövezési programja. —

Évtizedek óta állandó a jogos panasz, hogy utcáink minden időben járhatatlanok; ősztől tavaszig sártenger borítja nyáron pedig bokáig érő por fedi.

A legtöbb külső utca még annyira sincs rendezve, hogy a gyalogjáró el lenne különítve.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester mindjárt hivataloskodása elején kutatta a módokat, hogy miként lehetne ezeken az állapotokon segíteni. Végre is megbizta a fő-

mérnököt, hogy egy általános kövezési programot — tervet és költségvetést készítsen, a melynek alapján a mai állapot megszűnne. Elvül lett felállítva, hogy ne a tetszetős, luxus burkolási módot, hanem a legegyszerűbb, de jó kövezést vegye irányadoul.

Busch Dávid főmérnök már elkészítette a programot. Jelentése 12 oldalra terjedő érdemes munka, mely ha nem is lesz teljes egészében elfogadva, hivatva van helyesirányba terelni a kérdést.

A főmérnök jelentésében számol azzal az elkoptatott frázissal, hogy ne csináljunk semmit, mert a «közel jövőben» előttünk a csatornázás. Így aztán marad minden a régiben.

A jelentés körülírta, hogy mely utcák volna még a csatornázás előtt újból burkolandók, minthogy a csatornázás előmunkálatai, a részletes tervek kidolgozása, a bizottságok tárgyalásai, az engedélyezés stb. legalább még 3 évet igénybe vesznek. A Fő-utca kocsiját pedig már ma is alig járható.

Tehát a Fő-utca újra burkolása volna a leg sürgetőbb. Erre a főmérnök nem ajánlja az aszfalt makadamt, mert a villamos vasut miatt ez csaknem lehetetlen, a síneket többször kell emelni, az utca keresztszélességénél, kiterjedésénél a lovak sok bajt okoznának az aszfalt síkossága folytán. Nagy kellemetlenséget okozna még a gáz és vízvezetési csövek kicserélése.

Áttér ezután a főmérnök a program pénzügyi részére. Ajánlja, hogy a kövezésre most évenként felvett 30,000 frtot 16késítse a város 5 százalékával, ami 600,000 frtnak felel meg.

Ebből az összegből kezdjék meg ez évben az általános kövezést. Az 1899. és 1900. években a kövezésbe be lehet fektetni mintegy 223 ezer frtot. A fennmaradó összegből jutna a csatornázás első részletére 190 ezer frt és még a további munkálatokra az 1902. és 1903. évekre maradna 100—100 ezer frt.

A kövezési sorrendet a főmérnök a következőképp állapítja meg.

1. A Fő-utca kerülne egész koczka kövel 97 ezer frtba. fél koczka kövel 59 ezer frtba. Ebben bennfoglaltatik a pénzügyi palota építése folytán előálló utca-rendezés költsége is.

2. *Magyar-utca* alsó része, csatornázással, aszfalt járdával 23.500 frt.

3. *Körözs-utca* alsó része 19000 frt, *Nagy-Pecze-utca* 20 ezer frt, *Nagy-piacz-tér* 29 ezer forint.

4. *Várkapu-utca* egészen aszfalt makadammal 9300 frt.

5. *Bémer-tér* rendezése 50 ezer frt.

Ezek után következnek a két *Kut-utca*, *Lakatos*, *Széles*, *Kőfaragó*, *Káptalan*, *Temető*, *Leopold*, *Teglavető* és *Pál-utca*; *Vár*, *Arok*, *Bogár*, *Sáncz*, *Czigány*, *Hid*, *Szöllősi*, *Gyár* stb. utca, valamint az Újváros és Külváros alsó része.

Végül ajánlja a főmérnök, hogy a gyalogjárdákról szóló szabályrendelet újra dolgoztassék át akként, hogy a járdák építési költségét egészen háztulajdonosok fizessék meg, azonban kamat nélkül 10 évi részletben.

A főmérnök jelentését a szakbizottságoknak adják ki tárgyalás végett.

A jogakadémia nemzetiségi ügye.

— Bolcas Lucián elítélve. —

Hónapok óta tartja már felizgatva a helybeli jogakadémia ifjuságát az a román nemzetiségi mozgalom, melynek értelmi szerzője *Bolcas* Lucián IV. éves román nemzetiségű joghallgató volt.

Az izgalom még a tanév elején kezdődött, amikor is az akadémia román hallgatói ismerkedési estélyt tartottak és azon *Bolcas* Lucián, valami helybeli román egyetemen is elnöke, izgató beszédet tartott pályatársai hatalmas »szetreászka« kiállításai között. A helybeli »*Petru Maior*« ezen csinyjét a főváros hírlapjai a »*Tri-*

buna« nyomán közölték, melyek hatása alatt azután felbomlott teljesen az amagy is kard élén lebegő béke az akadémián.

A nagyobb mozgalmak kikerülése végett a tanári kar kezébe vette az ügyet. *Bolcas* maga elé idézte, mely alkalommal az akadémiai ifjuság tüntetett is ellene s a drasztikus sorstól a nagyjövőjü agitátort csakis a tanárikar közbelépése és a gyorsan előhívott rendőri karhatalom mentette meg.

A tanári kar erélyesen folytatta a vizsgálatot *Bolcas* ellen és végre is az összes iratokat saját véleményével együtt felterjesztette a miniszteriumhoz.

Eközben történt a *turini* incidens a nemzetközi diákkongresszuson, melyre *Bolcas* is elengedhetlen szükségnek tartotta elmenni és ott úgy viselkedni, hogy az ott nagy számmal megjelent román nemzetiségi ifjak őt egyenesen az alelnöki állásra érdemesítették, de a complott megbukott. Itt konstatálnunk kell, hogy ez alkalommal *Bolcas* teljesen kimutatta foga fehérit. Észrevette ezt a nagyvárad jogakadémia ifjusága, ahol ennek folytán már szinte türhetetlenné kezdtek válni az állapotok. Ha ugyanis *Bolcas* feljött előadást hallgatni, az egész tanterem hirtelen kiürült stb. Csak az akadémia szelid lelkü igazgatójának törekvésén, intelmein mult, hogy komolyabb következmények nem lettek.

Az egész ügy most már megoldást nyert, még pedig úgy, hogy teljesen meg lehet vele elégedve a jogakadémia ifjusága s az ország közvéleménye. A vallás- és közoktatásügyi miniszter döntött az odiosus ügyben s az izgatót az ország összes főiskoláiból kitiltotta, sőt esetleg külföldön szerzendő oklevelétől is előre megtagadta a nostrifikálást.

Az ítéletet a hivatalos lap tegnapi száma a következőleg közli:

A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Bolcas* Lucián nagyvárad királyi jogakadémia IV. éves hallgatót, az ellene román nemzetiségi izgatás miatt indított fegyelmi vizsgálat alapján s tekintettel a vizsgálat befejezte utáni magatartására is, az összes magyar főiskolákról egyszer s mindenkorra *kizárta*, azzal a hozzáadással, hogy a nevezett joghallgató által nem magyarországi felső iskolán esetleg szerzendő végbizonyítvány vagy oklevél Magyarországon érvénytelennek fog tekinteni, illetőleg nem fog honosíthatni.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Január 15. Nagyvárad ipartestület ifjuságának önképző egyesületének tisztújító közgyűlése.

Január 25. A kath. kör választmányi ülése d. u. 6 ó.

Január 29. A kath. kör közgyűlése délután 4 órakor.

* **Jézus nevenapja.** Családi ünnepet ül ma a kath. egyház. Isteni alapítójának névünnepe tartja. Annak a névnek ünnepét, mely anyai áldást hozott az emberi nemre. A templomok megtelnek ájtatoskodókkal, kik a legnagyobb áldást, a lelki nyugalmat keresik ott. A családfő nevenapján ajándékot ad gyermekeinek.

— az egyház Jézus nevenapján búcsút enged híveinek. — Az ünnep alkalmából a templomokban a szentmisék és szentbeszéd a rendes időben tartatnak meg.

* **Rendkívüli városi közgyűlés a színház ügyben.** Egész terjedelmében közöltük azt az indítványt, a melyet 47 városatyá terjesztett be Nagyvárad város törvényhatóságához az iránt, hogy a közgyűlés ne hatalmazza fel a tanácsot a Weiszlovits és Mayr-házak kisajátítására s ne engedje a színház felépítésének a Bazar-szoros kiszélesítésével kapcsolatos keresztülvitelét. A tanács már megkereste a birtokbiróságot, hogy a kisajátítási jogot jegyezze fel az említett házak telekkönyveiben s tüzze ki az ingatlanok birói becslését. *Geleta Géza* törvényszéki bíró a birói becslést már ki is tüzte. A tanács az ügyet sürgeti, hogy tisztában legyen a város, akarja-e a kisajátítást vagy nem? Tegnap délután a városi tanács, a főispán jelenlétében zárt ülést tartott, a melyen tárgyalta ezt a kérdést. Mint értesülünk a főispán a most következő hét egyik napjára **rendkívüli városi közgyűlést** tűz ki, a melyen a felett döntenek, hogy belemegy-e Nagyvárad városa a kisajátításba, vagy elteszi az ügyet jobb időkre.

* **A kir. tábla épületének kibővítése.** Említettük, hogy a főügyészséget Nagyváradon mielőbb felállíttatja a kormány. Ez esetben gondoskodni kell Nagyvárad városának megfelelő helyiségről. Azt tervezik, hogy mintegy 80 ezer forint költséggel a tábla helyisége mellé egy szárny-épületet emelnek, a mely teljesen kielégíti a szükségletet s a városnak sem okoz százezrekre menő kiadást. A kibővítés kérdésében január 16-án délután fél 4 órakor a polgármester elnöklete alatt értekezlet lesz, a melyen a miniszter kiküldötte: *László Endre* kir. mérnök is részt vesz. Ezenkívül a jai a bizottságnak: *Komlóssy József, Ragány János, Busch Dávid, Guttmann József, Rimanóczy Kálmán, Bozóky Béla* és *Rendes Vilmos*.

* **Ajtatosságok a század végén.** Tudvalevő dolog, hogy a sok tekintetben rendkívüli nevezetességű XIX. század végén a kath. világ nagyszerű ünnepeket rendez, melyeknek célja bemutatni a kath. világ hódolatát a Megváltó Jézus Krisztusnak. Az erdélyi egyházmegegyének apostoli jelkű fáradhatlan püspöke *Majláth Gusztáv gróf* erre vonatkozólag már kiadta körlevelét. Felhívja papjai figyelmét, hogy a folyó évben lassankint készítsék elő híveiket a nagy eseményre. Predikációikban szünet nélküli Jézust hirdessék, életét, csodáit, tanítását egyházát stb. Rendezzenek nyilvános szentségimádásokat, népmisásokat. Figyelmükbe ajánlja, nem jobb lenne-e a **vasárnapi predikációkat este tartani**, erre vonatkozólag fel is hatalmazza a lelkészeket, hogy tegyenek próbát vele. Végre felhívja őket és a híveket, hogy minél többen vegyenek részt a kolozsvári kegyképnek ez idei két százados jubileumán és a csik-somlyai búcsún.

* **Brückner bácsi Nagyváradon.** A jó öreg *Brückner* bácsi, az iparosok nagy barátja, aki bámulatos bűvészi mutatványával mintegy 25,000 forintot gyűjtött össze a kath. legényegyletek számára, Nagyváradon tartózkodik. Amint értesült róla, hogy itt, az ő szülőföldje közelében is megalakult a legényegylet, erre vette útját. Néhány napot szülőföldjén, *Derecskén* töltött s innét jött Nagyváradra. Bűvészi tudományát, melyet *József* főherceg előtt is be-

mutatott, most nem mutathatja be a váradiaknak, mert jobb karját nagyon megtámadta a közsvény — de ha meggyógyul, ismét vissza fog jönni Nagyváradra. Akkorára, reméljük, a legényegylet alapszabályai is visszajönnek Budapestről, hova decz. 19-én felterjesztette azokat *Bulyovszky* polgármester.

* **Jóváhagyott közgyűlési határozatok.** Nagyvárad város deczember havi közgyűlése elhatározta a többek között, hogy Erzsébet királyné szobrára 1000 forintot ad; továbbá megállapította, hogy a város közpénzei mely pénzüzetekben helyezendők el. A belügyminiszter ezen határozatokat jóváhagyta.

* **Az árucarnokok felállítása.** Régi terv már, hogy Nagyváradon a Nagypiac téren az iparosok és más eladó közönség részére árucarnokokat állítsanak fel, a melyekben az iparosok kényelmesebben elhelyezhetnék áruikat s a vásárló közönségnek is csak előnyt nyújtanának. *Busch Dávid* főmérnök már dolgozott ki korábban egy tervezetet s *Rimanóczy Kálmán* építésznék szintén van tervezete a vásárcarnokokra. Tegnap délután a főkapitány elnöklete alatt értekezlet volt e tárgyban, amelyen részt vettek dr. *Berkovits Ferencz, Bertsey György, Rimanóczy Kálmán, dr. Sarkadi Lajos, Busch Dávid, Kunz Gusztáv, Beczkay Lajos.* Bemutatták *Busch Dávid* tervezetét és jelentését. Az eszmét mindannyian helyeselték s egyhangulag üdvösnek tartják az árucarnokok felállítását. Mivel ez a kérdés azonban főleg az iparosokat érdekli, felhívják az ipartestületet, hogy adjon véleményét, esetleg más tervezetet, amelyet a közgyűlés elé terjesztenek a kellő tárgyalások után.

* **A Réti Népkör alakulása.** Ma délután 3 órakor tartja a Réti Népkör alakuló közgyűlést, helyiségében. A 3 év ugyanis, melyre a tagok szerződtek, lejárt s most a kört ismét 3 évre fogják megalakítani.

* **Szilágyi Sándor halálához.** A Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság, a melynek az elhunyt *Szilágyi Sándor* másodelnöke volt, a gyászbeszéd alkalmából tegnap délután fél 6 órakor az akadémiában rendkívüli választmányi ülést tartott, melyben *Fejérváry László* másodelnök részvételű szavakban adott a társaság fájdalomának kifejezést. Ezután *Schönherr Gyula* jegyző indítványára az igazgató választmány elhatározta, hogy az elhunyt érdemei jegyzőkönyvének örökíttessenek meg, 2. családjához részvétírtat intéztessek, 3. elhunytáról a társaság külön gyászjelentést adjon ki, 4. koporsójára a társaság részéről koszoru tétessék, 5. temetésén az igazgató-választmány testületileg vegyen részt, 6. gondoskodás történjék, hogy a ravatalnál a társaság nevében is intéztessek búcsuszó a halotthoz, 7. a társaság folyóirata legközelebbi füzetében az elhunyt emlékének nekrológ szenteltessek, 8. a társaság egy később meghatározandó ülésében az elhunytól emlékbeszéd tartassék. A székesfőváros tanácsa az elhalálozott *Szilágyi Sándor* nagy törénetsírhelyét dísz sírhelyet adományozott, a ke-repesi-uti temetőben.

* **Vihar és hóesés.** Mig pénteken Nagyváradon csorgott az eső a nyakunk közzé. Bihar megye különböző helyein ugyancsak télies idő volt. Szent-Jobbon nagy vihar mellett hullott a hó s szép téli szemfedővel takarta be a vetéseket.

* **Vívó képviselők.** Amióta a képviselőházban olyan harcziás hangulat uralkodik, az országgyűlési képviselők sürűn keresik fel a vívó termeket és szorgalmasan forgatják a finom pengéket. Különösen a *Fodor-Rákosi* belvárosi vívóteremben észlelhető ez, ahol a **szabadelvű párti képviselők** egész serege üzi ezt a nemes sportot. Kedden, csütörtökön és szombaton esti öt és hét óra között ott találhatók a következő parlamenti férfiak: *Perczel Dezső* és báró *Dániel Erő* miniszterek, gróf *Tisza István,*

Rosenberg Gyula, Wolfner Tivadar, Gajári Ödön, Sámuel Lázár, Szivák Imre, Daniel Gábor, Gajári Géza, Pulszky Gusztáv, Szentiványi Árpád, Szemere Attila, Telegdy József, Heltay Ferencz, Chernel György, Domahidy Viktor, Papp Géza, Perczel Béni, Weidinger János, Zeyk Gábor és mások.

* **Pécsi bor Brassóban.** Már többször megírtuk, hogy az erdélyi részek minden falujában s a városok csaknem mindenik vendéglőjében pécsi bort mérnek. A pécsi borpancsolók most, hogy a hajsza megindult, rak-tárakat tartanak más vidéken, onnan irányítják különböző pontokra a pécsi pincékben szüretelt folyadékokat. Még vannak azonban műbor gyártó czegek, a melyek borainak mesterséges voltát már konstatálta az orsz. borvizsgáló bizottság, még is saját vignettájuk alatt árulták a vendéglősök folyadékaikat. Néhány nap előtt egy kolozsvári orsz. borvizsgáló bizottsági tag fordult meg Brassóban az Orient szállóban. Butteliás bort kért. Elibe tesznek egy üveggel. A borvizsgáló ur leolvassa a vignettáról:

Anton Seifritz

Fünfkirchen.

Természetesen rögtön visszarendelte a folyadékot, miután tudvalevő Seifritznek csaknem minden fajta borát mesterségesen készült folyadéknak találta az orsz. borvizsgáló bizottság.

* **Házak eltólatása.** *Bobula Jenő* budapesti és *Horváth Gyula* chicagói mérnökök tudatták a tanácssal, hogy ők, különösen a belváros rendezése alkalmából azt tervezik, hogy nagyobb épületeket, a milyen a belvárosi templom, egyik helyről a másikra szállítanak át, ahhoz való gépek segítségével. Kéri, hogy a főváros bizza rájuk ezt a munkát. A tanács örömmel veszi tudomásul, hogy Budapesten ilyen nagy fontosságú vállalat alakult, de a templom eltólatását egyelőre nem határozta el.

* **Rothschildék öröksége.** A londoni Rothschild-ház nemrég elhunyt tagjának, *Rothschild Ferdinánd* bárónak az öröke kerek huszonötmillió font sterling, vagyis **háromszáz millió forint.** Vagyonának legnagyobb része osztrák és más kontinentális papirokkan fekszik. A nagy örökség az elhunyt báró két testvérbátyja, *Albert* és *Nuthaniel* bárók közt oszlik meg.

* **Zsebmetező „Angyalok” a vasuton.** A múlt évben nagy hajsza mellett egy szervezett zsebmetező banda több tagját elfogták. Most egy „Engel” nevű zsebmetészt fogtak el ismét. Egy Aradról származott *Engel Márkus* nevű, középmagasságú, sovány, barna haju és hajszu borotvált képű izraelita repült ki a knpéből Segesvárt, hol már két rendőr fogta nyakon, nehogy — bár nem angyal — tovább repülhessen. *Engel* ugyanis a gyorsvonattal szeret repülni, hol a gyanutlan és nem óvatos közönség zsebéből a pénzt ki lopja. Így tett most is, — de rajta vesztett. Elcsípték működés közben.

Seibig n.-szebeni bankigazgatónak lopta ki az 502-es vonaton a tárczáját akkor, midőn a kocsis szűk folyosóján egymásnak kitérni akartak. Fényes nappal, d. e. történt az eset.

Az esetet a kalauz a következő kép beszéli el:

Medgyes állomástól kiindulva, a hol 10—12 utas szállt be, a folyosó egészen megtelt. Ezt a pillanatot használta fel *Engel Márkus* zsebmetező. A Nagy-Szeben bankigazgatója az első osztályú szakaszról hátra jött egy ösmérését keresni, de a folyosó ugy tele volt, hogy az alkalom kedvezett a tolvajnak.

Engel a kalapját félkezében tartva és e kalap alatt, hogy kezét ne lássa, az igazgató belső zsebéből egy perc alatt ki lopta a tárczáját és a kalap alá rejtve odább akart surrani. Ámde a tárcza vége kilátszott a kalap alól.

Az igazgató zsebéhez kapott s rémülve tapasztalja, hogy az már üres, abban a pillanatban nyakon fogta a tolvajt, a ki viszont megakart ragadni az igazgatót, de mivel *Cser-*

halmi István kalauz segítségére volt az igazgatónak, ketten lefogták a tolvajt és hogy el ne meneküljön behurcolták egy fülkébe. Erre az összes utasok odagyülekeztek és őrizték egész Segesvár állomásig. Erzsébetvárosból sürgőnyt adtak, hogy várja a rendőr és ott adták át a rendőrségnek, a hol mindjárt megvasalták a szárnyaszegett »Engelt«.

Ugyanezen kalauz elmondja még, hogy tegnapelőtt este a Predealról jövő 505. sz. vonaton, mindjárt a felszállás után szintén kizsebeltek egy marosújvári urat, kitől 1000 frtot loptak így el. Az illető észrevette és mert két utasra gyanuja volt, kik Brassóban kiszálltak. Ő is kiszállott, hogy nyomozza őket a városban. Elérte-e célját, — nem tudni. A kalauz azt hiszi, hogy ezen jó madarak egyike volt az, kit most Segesvárt letartóztattak. Azon m.-újvári károsult ur talán ezen a nyomon most, ha nem is a pénzéhez, de legalább az egyik szárnyaszegett és bukott Engelnek a nyomára juthat. Tanuság ebből az, hogy a vonaton a zsebmet-szőktől óvakodni kell.

* **Oh azok a Röntgen sugarak!** A régi jó időkben meg volt a lehetőség adva minden rendes tolvajnak, hogy zsákmányát biztonságba helyezze. Elnyelte egyszerűen az ellopott gyűrűt vagy drágakövet. Ezzel minden kutatásnak be volt vágva az útja. Manapság azonban már ez nem megy semmikép. Ezt a fájó tapasztalatot kellett megszerezni két sihedernek, a kik nemrég Madridban, a spanyol fővárosban egy magas állású hivatalnok lakását kárpitozták. Egy asztalkán ugyanis egész szabadon és nyílt helyen egy pompás brilliantokkal kirakott gyűrű hevert. A gyűrű csillogott-villogott a napfényben. Ez a fény nyilván rosszul esett a két siheder szemének, mert az egyik felvette a gyűrűt és a másik egyetértésével hirtelen zsebre csuszította. Erre hirtelen el akartak osonni. A gyűrű hiányát azonban észrevették, mielőtt a két jómadár elhagyhatta volna a házat. A ruhák kikutatása nem vezetett semmi eredményre, inkább hatott a fenyegetőzés a rendőrséggel, mire az egyik kibökentette, hogy a gyűrűt lenyelte. Azonnal bezárták a jómadarát s a patient Röntgen-sugárral világitották meg. Ha a gyűrű akkor sem került volna meg, úgy a másik tolvaj lett volna szerencsétlen »nyelős«, akit futni hagytak.

* **A kínai császár eziviiiistája.** A menynevi birodalom fejedelmének anyagilag sokkal kényelmesebb a helyzete, mint az európai uralkodóknak. Ő nem az államtól kap meghatározott övdíjat, hanem bizonyos adók vannak kijelölve a számára, a melyeket közvetlenül szedte be emberei útján. Ha megszorul, megcsavarja kissé ezt a házi adóprést korlátlan hatalmával fogva. Azonkívül néhány kínai város arra is köteles némi adókedvezménynek fejében, hogy nyereszterményekkel és ipari czikkekkal lássa el a magas udvart. Gabonát, lisztet, teát, halat, barmokat, baromfiakat, selymet, ruhát szállítanak a császár és környezete számára. Azonkívül majmokat is mulattatónak. 30 évvel ezelőtt még a majmok is terítékre kerültek. Más idő, más divat. A beküldött dolgokat nagy raktárakban halmazzák fel a császári palota közelében. Innen hordják ki részben az udvar szükségleteire részben a palotatisztviselőknek fizetés fejében. Persze, egyik-másik főbb ember havibérét társzekeréken kell elszállítani. Csak selyemkendőből 9000 darabot osztanak ki ilyen módon évente.

A jourok.

A farsangi mulatságokkal karöltve indulnak meg a jourok.

A rövid délutánok, a hosszú esték unalmassá kezdenek válni, — s mivel most még a jég is nagyon szeszélyes lett, *olvadékony* mint egy szép asszony, — megkezdődnek a vidám összejövetelek — jourok,

A jourok nagyon szükségesekek, — itt döntik el a szép és kevésbé szép fehérepeket, hogy ez vagy az a bál, hogy sikerült? ki volt a legszebb? —

ki a bákirályné? — és ki nem volt már odaváló?

Ezen döntések miatt valamely ismeretlen ellensége a jouroknak így nyilatkozott felőlük:

— A jourok nem egyebek, mint pletyka körök, intézetek és gyárak, hol a kávénénikék az emberek erkölcsi s anyagi megrontására czifrábnál-czifrább híreket koholnak!

De sietek kijelenteni, hogy én nem csatlakozom ezen nézethez s szívesen látom a jouro hívó — meghívókat.

Mily egyszerű s kellemes lefolyása van egy jouroknak.

Négy óra felé kezdenek érkezni a mamák leányaikkal s csakhamar egész otthonosan elhelyezkedve, újabb érkezők által gyarapodva, megindul a beszéd.

Csak a *mamák* és *nénikék* beszélnek, a leányok hallgatnak. — Ők ritkán tehetnek egy-egy megjegyzést a *felőttebbek* beszédébe s akkor is minden egyes szavuk meg lesz bírálva.

Öt óra felé szálingóznak a fiatal emberek. A leányok szinte ragyogó szemmel néznek rájuk, úgy fogadják őket, mint a rabok — felmentő ítéletüket.

Most aztán a fiatalok közt is megindul a beszéd. Halk, szinte suttogó hangon kezdődnek a kérdések s adatnak a feleletek. Rendesen bálról vagy a jégről folyik a szó.

— De kár, hogy nem korecsolyázunk!

— Undok idő!

— Pedig mily jó volna!

— Milyen szívesen tanítám már édes Margit!

A közben a társalgás mind hangosabb lesz. A vendégek már itt vannak. A házi asszony ki s bejár, a szomszéd szobában tányérsörgés hallik — teritnek.

Végre a háziasszony jelenti, hogy »tessék átsétálni!«

A sok tekintet kíváncsian fut végig a dusan terített asztalon. Az asszony nép kissé csendesebb lesz, csak a székek lármája hallik. Pár percz múlva mindenki helyén van. A nagy beszédet felváltja a kínálgatás.

— Tessék csokoládé!

— Köszönöm — kávéit iszom!

— Engedelmet... ebből a teából...!

Végre valahogy eligazodnak s akkor mindenki udvarol a szomszédjának. A mamák kíváncsian lesik, hogy »jó« hely jutott-e leányaiknak, nem került-e össze valamely nem szeretem emberrel vagy barát-nőjével. (Mennyi aggodalom egy háziasszonynak.)

Ozsonna után kezd a hangulat otthonos lenni.

A fiatal emberek, engedelem mellett rágyujtanak egy cigarettára, csakhamar finom felhőkben kavargó a füst. — A leányok összesugnak s egy-egy megjegyzést tesznek rájuk.

Egyszerre megszólal a zongora lágy dallama s a hangos szalon egyszerre szóltan, néma lesz, csak egy édes »elkéselt« nevetés bűvös csengése zavarja a csendet.

A fiatalság lesi a zongora hangot s alig várja, hogy valamelyik táncdarab kerüljön színre — s aztán megindul a tánc.

Lelkem egészen elmerül e bűvös-bájos képen, — míg ablakomra kövér cseppekben esik az eső. — Az egyhangu ütemes kopogás elriasztja e szép képet s lelkem aggódva kérdi:

— Mikor lesz már hó és jég, mert e nélkül a farsang nem kellemes!?

A választ a megújuló eső zuhogása adja meg. — Kezembe kerül egy félig gyűrt papír — igen ez meghívás.

— Szívesen látjuk jövő keddi jour fixünkre.

Jenő, Margit.

Csak essél eső, nem bánom már, kedden jouroba megyek!

Tibor.

EGYESÜLETEK.

A Nagyváradi Nemzeti Szövetség választmányi ülése.

A nagyváradi »Nemzeti Szövetség« tegnap délután választmányi ülést tartott a ker. és iparkamara helyiségében. Dr. *Berkovics* Ferencz ügyvéd elnöklele alatt jelen voltak: Dr. *Gyémánt* Jenő, *Réz* Mihály, *Rutter* Emil, dr. *Sarkadi* Lajos, dr. *Várnai* Ferencz, dr. *Márkus* László és *Winkler* Lajos titkárok.

Elnök jelenti, hogy a budapesti »Nemzeti Szövetség« igazgatója jóváhagyta a nagyváradi szövetség ügyrendjét s ennél fogva már működését meg is kezdheti a f. évben. Felhívja továbbá a központi szövetség a nagyváradi szövetséget, hogy népszerű felolvasásokat rendezzen a munkásoknak.

Elnök indítványozza, hogy a választmány tegye magáévá a központ felhívását és ezen népszerű felolvasások már a tél folyamán tartassanak és ennek rendezésére *Szücs* Izsó ipariskolai igazgató kéressék fel. A választmány elfogadja minden tekintetben az elnök indítványát.

Jelenti az elnök továbbá, hogy a központi szövetség a helybeli szövetség pénztári kimutatását és tagjainak névsorát kéri felterjeszteni.

Réz Mihály szövetségi pénztárnok betérjeszti számadásait és kéri, hogy a választmány mentse fel pénztárosi tisztétől, melyet nagymérvű elfoglaltsága miatt nem viselhet. Kérelme meghallgattatik.

Az elnök jelenti, hogy a Franklin társulat 250 drb. népies füzetet díjtalanul bocsátott a nagyváradi szövetség rendelkezésére.

Az ülés ezzel véget ért.

A biharmegyei és nagyváradi nőegylet közgyűlése.

A biharmegyei és nagyváradi nőegylet ma délután 3 órakor tartja rendes közgyűlését, a Fekete Sas nagytermében. A gyűlés egyik érdekes pontja az új tisztikar választása lesz.

Ezen az ülésen már jogosítva vannak résztvenni az egyletnek újonnan belépett tagjai is, kik a legutóbbi választmányi ülésen lettek bejelentve:

Gróf *Lubinszky* Anna, *Szabó* Ilona, *Farkas* Etelka, *Kesztyüs* Juliska, *Molnár* Lajosné, *Biszerszky* Elemérné, *Kovalszky* Kálmánné, özv. *Vucskics* Ágostonné, *Vucskics* Julia, *Hajós* Izsóné, *Bognár* Sándorné, *Herschmann* Fülöpné, *Márkeli* Jánosné, *Bodnár* Jánosné, *Fehér* Gyuláné, *Moskovits* Miksáné, *Major* Miklósné, *Stern* Miklósné, dr. *Fenyő* Áronné, *Hauser* Henrikné, özv. *Mihálykövy* Sándorné, *Kovács* Kálmánné.

A közgyűlés tárgyai lesznek:

1. Elnöki jelentés.
2. Pénztári számadások.
3. Az igazgató-választmány által felvett rendes és pártoló tagok bejelentése és ezek felvételének jóváhagyása
4. Elnöknő, két alelnöknő, 60 választmányi tag, védőhölgyek, jegyző, pénztárnok, számvevő és ügyvédnek, 3 évre (1899—1891.) választása.

A „báró Hirsch Mór“ egylet közgyűlése. A báró Hirsch egyletnek ma délután közgyűlése lesz, melyre a következő meghívót bocsájtották ki: A »Báró Hirsch Mór« jótékonyági és önszegélyző egylet végrehajtó bizottságának megválasztását tárgyzó, a folyó évi január hó 15-én délután 3 órakor a Zöldfa kis-termében kezdetét veendő közgyűlésre t. tag urat meghívni van szerencsénk. Nagyvárad, 1899. január hó 1. Fekete Károly, egyleti alelnök. Weisz Gyula titkár.

IRODALOM.

Szent-Antal imakönyv. A budapest-angyalföldi karmelita-atyák pompás kis imádságos könyvet adtak ki a szegények nagy pártfogójának *Faduai* *szent Antal*-nak tiszteletére. A csinos kiállítású, 108 lapra terjedő s néhány képpel díszített könyvecske tartalmazza a nagy szentnek életrajzát, a szegények kenyérének nevezett intézmény ismertetését, továbbá kö-

lőnéféle ájtatosságokat, imákat, énekeket a szent tiszteletére. Az imakönyv tiszta jövedelme a budapest-angyalföldi karmelita templomban emelendő Sz. Antal oltárra fordítatik. Ára füzve 15 kr, 50 db. 6 frt, 100 db. 13 frt; kötve 30 kr, 50 db. 14 frt, 100 db. 26 frt.

Az »Ungaria« magyar-román szemle decemberi füzeté változatos és gazdag tartalommal jelent meg. A román rész dr. Széchy Károly egyik értekezését közli »Lira maghiara dupa revolutiune« czímen. A magyar lyra fejlődését tárgyalja a szabadságharcztól a legújabb időig. Különösen Lisznyai Kálmánt emeli ki az újabb költők közül, mint a ki nagy feltűnést keltett »Palóc dalok« és »Tavaszi dalok« című versgyűjteményeivel; nemkülönben Tóth Kálmánt, ki e kor legelső lyrikusa. »Supers titiumi din Hétfalu« Bartha Károly ismertetése román fordításban. Hétfalu község román lakosainak babonás szokásait írja le benne. Ilyen szokások például ezek is: Midőn esketésre mennek a fiatalok, a vőlegény kifordítva veszi magára ingét és a csizmájába egy krt helyez el. A menyasszony pedig egy kalácsot rejteget keblében, melyet esketés után titokban fogyaszt el a pár: pénteken nem tanácsos kenyeret sütni. Este nem szokásos szitát kölesön adni stb. — Petőfi remek elbeszélő költeményének »János vitéz«-nek kitűnően sikerült román fordításából közöl a folyóirat román része mutatvány gyanánt »Jon viteazul« czímen egy jó részt. — »Din viata reginei Elisabeta« (sueviri) egy pár epizódot közöl megholdogult királyné életéből. — A magyar rész tárgyai: »Ünnepi szokások«. Irta: dr. Moldovány György. A román nép sajátos szokásait foglalja magában, melyek különféle ünnepek alkalmával divatoznak. Például: Szent Tódor előnapján a borjukat szarvuk közt megnyirják, ugyszintén a csikók sörényét; ettől a borjuknak szarva erős, a csikók sörénye dúsabb lesz. — »Családi és társadalmi szokások« (idem.) néprajzi adatokat közöl a románokról, szól a románról, mint családparól, a román asszony szerepéről a családban. Leírja a román nép lakásait, ételét és azok készítményét. Mindezek után sajnálattal kell tudatnunk, hogy a kitűnő erők által szerkesztett folyóirat, mely majdnem egy évtizeden át remek fordításaival a magyar irodalom gyöngyeit ültette át a románba, széprajzi ismertetésekkel felhívta a magyar művelt közönség figyelmét és érdeklődését a román nép iránt; e számmal megszűnt

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTAR.

Január 15. A nagyváradi munkás betegsegélyző pénztár mulatsága a »Zöldfá«-ban.
Január 15. Az ipartestület táncestélye.
Január 18. A joghallgatók bálja.
Január 21. A »Gyermekbarát egyesület« táncestélye.
Január 22. A »48-as Népkör« bálja.
Február 1. Katholikus kör bálja a Zöldfában.
Február 4. A fogházörök táncvígalmá.
Február 11. A »Gyermekbarát« jelmeztélye.
Február 5. A nagyváradi ev. ref. egyházközség táncvígalmá.
Február 22. A n.-várad 48-as népkör táncmulatsága a Zöldfában.

A kath. kör táncestélye. Nagy érdeklődés mutatkozik városzerte az idei farsang legkitűnőbb mulatsága: a kath. kör táncestélye iránt. A rendező bizottság naponként tanácskozik, hogy minden tekintetben megtegyék az intézkedéseket a fényes estély sikere érdekében. A díszes meghívókat most nyomtatják s pár nap alatt szétküldik.

A kereskedelmi csarnok első estélye. A kereskedelmi csarnok termében tegnap este folyt le az első mulatság. Ezt a mulatságot maga a kereskedelmi csarnok rendezte tagjai s vendégei számára.

Mint mindig úgy most is a katonai zenekar hangversenyével kezdődött, a melynek a műsora a következő volt:

1. Csokonay nyitány. Kéler Bélától.
2. »Angyalok« keringő. Ziehrer C. M.-tól.

3. Matróz kar és ima. Az »Afrikai nőből«. Maybreer.

4. Gute nacht mein herzigen kind. Dal vadászskürtre. Abt. F.

5. »Schabernack« egyveleg. Schreiner A.

A hangverseny után, amelynek minden egyes száma igen jól sikerült, megkezdődött a tánc.

A mulatságon igen szép számban voltak jelen a Csarnoknak a tagjai s ezeknek a vendégei, úgy hogy a négyeseket harmincz pár táncolta.

A tánczhoz a katonai zenekar és Dula Miklós zenekara szolgáltatta a zenét.

A mulatság a késő reggeli órákban ért véget.

Iparos-bál. A farsangnak egyik leglátogatottabb mulatsága az Iparos-bál ma este lesz megtartva a Fekete Sas szálloda nagytermében.

A régi jó hírnevű bál minden esztendőben igen látogatott szokott lenni, ami, tekintve azt, hogy a bál az elagott és munkaképtelenné vált iparosok menházának a javára van rendezve, kívánatos is. Az ipartestület előjáróságától vettük a következő sorokat:

Kérelem és felhívás.

A mai napon a Fekete Sas szálloda nagytermében megtartandó Iparos-bált — tekintettel a jótékony célra — Nagyvárad város nagyrövidü közönségének előkelősége megszokta látogatni, annyi éveken át szíves pártfogására méltatta és elősegítette a jótékonyági alapunk fellendülését. A legmélyebb tisztelettel felkérjük ez alkalommal is a nagyrövidü közönséget, hogy az elagott iparosok alapjára a mai napon tartandó táncestélyen részt venni kegyeskedjenek. A jótékonyági bizottság mint bálrendező bizottság nevében Bertsey György elnök, Jankovich János főjegyző.

Hivatalos közlemény.

A III. oszt. kereseti adó alá tartozó jövedelmek bevallása.

Az adózók kötelesek 1899. évi január hó 20-ig üzletük, vállalatuk vagy egyéb hasznahajtó foglalkozásuk után az adóévet megelőző három évi, vagy ha az üzlet, vállalat vagy foglalkozás még fenn nem állana: az annak megkezdésétől számított, illetőleg fennállása idejére eső kereseti, vagy az üzleti tiszta nyeresémet bevallani.

A III. osztályú keresetadó alá tartozó üzletnek, vállalatnak, keresetnek, vagy bármily ezen adó alá tartozó jövedelemforrásnak az államkincstár megrövidítésére irányított számdékből történt valótlán bementése jövedéki kihágást képez, melynek bírsága 1—8 annyi mint az az összeg, melylyel az államkincstár megkárosított. Kárösszegnek vétetik az az összeg, melyet a közzadók kivetésére a törvény által illetékesnek ismert közegek jogérvényesen megállapítottak.

Kelt Nagyváradon, 1898. decz hó 22-én.

Városi adóhivatal.

Igazságszolgáltatás.

Megégett gyermek. Egy asszony felett itélkezett tegnap a törvényszék, aki azzal volt vádolva, hogy egy gyermeke az ő gondatlansága következtében pusztult el. Pópa Mária hívják az asszonyt, akinek a múlt esztendőben megégett egy kis gyermeke. A dolog úgy történt, hogy az asszony eltávozott hazulról s a gyermekét bezárta a szobába, ki a tüzzel kezdett játszani s a tüztől meggyuladt a ruháskája s mire a szomszédok észrevették, a kis gyermek a sérülések következtében kiszervezett. A törvényszék tegnap vette tárgyalás alá az ügyet, mivel a tárgyaláson a vádlott Pópa Mária beigazolta, hogy őt gondatlanság nem terheli, a törvényszék felmentette.

Váltóhamisító paraszt. Farkas Lőrincz falusi gazda nagyon megismerkedett a váltóval,

ismerte annak minden csinját-binját, s ezért egy szép reggel elhatározta, hogy egy váltóra pénzt fog felvenni. Farkasnak ez a szándéka azonban sokáig nem teljesedett be, mert nem akadt senki sem, a ki a váltót aláírta volna neki, ezért azután két váltó úrlapra a saját neve alá aláírta még a szomszédja Pál Simon nevét is s így a két váltóra kapott is pénzt az egyik takarékpénztárnál. A váltók közül az egyik 150, a másik 115 frtról szólott. A váltóhamisítás azonban a legelső lejáratkor kistült, s Farkas a törvényszék elé került, a hol tegnap itélkeztek felette. A törvényszék Farkast bűnösnek mondta ki a magánokirat hamisítás büntetében s nyolcz havi börtönre ítélte.

Elsikkasztott korpá. A múlt esztendőben történt, hogy Papp Lajos gazda megbízta a szomszédját Fekete Sándort, hogy hozzon neki egy zsák korpát Váradról. Fekete vállalkozott erre s a korpát meg is vette, mikor aztán hazament utközben leszállott a szekérről, miközben a lovai bementek a tilosba, ahol a csősz megfogta s mindjárt meg is bírságolta 70 kr erejéig. Ebből a dologból azután nagy perpatvar lett, amennyiben Fekete a 70 krt Pappon akarta megvenni, míg Papp kijelentette, hogy nem fizet, mert a lovak a Fekete gondatlanságából mentek be a tilosba. Mikor azután Fekete a hozott korpát nem adta ki, Papp az ügyet a törvényre terelte, feljelentvén Feketét sikkasztásért. A törvényszék Feketét tegnap a sikkasztásban bűnösnek is mondta ki s ezért négy napi fogházra ítélte.

Pénzhamisítók. A tiszta-abád-szalóki csendőrőrsparancsnoknak jelentették nemrég, hogy Gulácsi Sándor ottani lakosnál egy Pokorádi nevű többször büntetett gyanus egyén tartózkodik. A csendőrőrsvezető negyedmagával elment Gulácsi házába és azonnal házkutatást tartott, a minek eredménye az lett, hogy különböző helyeken hamis pénzveréshez szükséges tárgyakat találtak, sőt kész hamispénzt is. Pokorádi töredeimesen bevallotta, hogy hamis pénzt akart gyártani, Gulácsi ellenben mindent konokul tagadott, sőt arról sem akart tudni, hogy ő Pokorádit egyáltalán ismeri. A törvényszéki tárgyaláson felmerült bizonyítékok alapján a bíróság mind a két vádlottat pénzhamisítás büntetében bűnösnek mondta ki és Pokorádit kilencz hónapi börtönbüntetésre és három évi hivatalvesztésre ítélte, amiből három hónapot a vizsgálati fogságból kitöltöttnek vett. Gulácsit pedig hat hónapi börtönbüntetésre ítélték s a vizsgálati fogságból két hetet vettek kitöltöttnek. A kir. tábla mai ülésében Bakos bíró referálta e bűnügyet, akinek indítványára helybenhagyták ezt az ítéletet.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Mariencescu Athanáz.*

2812. Kiss Sára — Riegeel József — feloldva.

2959. Szokoll Zsuzsanna — Kárász János — h. hagyva.

2382. A kir. ügyészség — Szodlák János és neje — megsemmisítve.

3121. Czinkota Mária — Tuskó István — feloldva.

3132. Vig Zsuzsanna — Dézsi Lajos — h. hagyva.

3134. Takács Rozália — Papp András — h. hagyva.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

1765. Szántó Simon és társa — Rosenfeld Simon s. t. — h. hagyva.

1857. Karácsonyi Dem. és Mihály hagy. — r. megváltoztatva.

2148. Szkurt Fleary — Pantis Ona — h. hagyva.

3128. Pollák s. t. — Barta Lajos — részben megváltoztatva.

3180. Bukatos Mojsza hagy. ügye — helyben hagyva.

3252. Lovasy Ferencz hagy. ügye — megváltoztatva.

3369. Özv. Hirschmann Józsefné hagyatéki ügye — h. hagyva.

Előadó: *Fráter Imre.*

1872. Borcz Simon — Borcz Mariska — r. megvált.
 1876. Bóra Togyer — Kisbora Kracsun — részben megvált.
 1889. Maczey Mária — özv. Maczey Jánosné — megváltoztatva.
 1879. Zup Ravéka — Illés Togyer s. t. — megsemmisítve.
 1889. Papp Sándor — özv. Papp Sándorné — helyben hagyva.

Előadó: *Bócz Géza.*

2335. Özvegy Vadász Imréné — Vadász András — h. hagyva.
 2389. Kuthy Károly — Várna Béla — h. hagyva.
 2391. Lengyel Sándor s neje — Czibi János — részben megváltoztatva.
 2482. Jerkán Juon — Krizsán Juon s. t. — r. megváltoztatva.
 2515. Özv. Kovács Jánosné s. t. — Kovács Sándorné s. t. — r. megvált.
 2891. Gilea Togyer hagyatéki ügye — rendelet.
 3201. Mikulicz Mikula hagy. — részben megváltoztatva.
 3016. Floriczán Joczáné hagy. — megváltoztatva.

Előadó: *Dr. Járossy Károly.*

2977. Komáromi Imre — H. Szabó Sándor — megvált.
 2996. Bujánovits Béla — Osztreicher Sándor — rendelet.
 3036. Hanner és t. — Dajbukát Gerő — h. hagyva.
 3037. Pécskai tkptr — ó-pécskai gör. szert. iskola — részben megváltoztatva.
 3038. Braun Katalin — Perei Sándor s neje — r. megváltoztatva.
 3048. Aradi I. tkptr — Bernáth László s. t. — rendelet.
 3063. Somogyi Soma — Ürményi Pál — r. ér. részben h. hagyva.
 2067. Putarity Gavra — Putarity Mita — h. hagyva.
 2092. Szüle Kálmán — Rohoska Pál — h. hagyva.
 3100 Farkas Máttyás — Farkas József — feloldva.

Előadó: *Urbán Adolf.*

4601. Boros Lajos — zsarolás — helyben hagyva.
 4611. Posztós István — becsületsértés — v. utasítva.
 4612. Nyegrucz Pásk — becsületsértés — v. utasítva.
 4681. Szabó Sándorné — lopás — helyben hagyva.
 4774. Szima István — becsületsértés — rendelet.
 4620. Popián Nikolae — testi sértés — feloldva.
 4621. Dávikál Mitru — testi sértés — helyben hagyva.
 4634. Grósz Ferencz — st. lopás — helyben hagyva.
 4636. Bónász Péter — st. testi sértés — részben megv.
 4646. Kohn Adolf — rágalmasz — részben megváltoztatva.

Előadó: *Pognár Dénes.*

4320. Ifj. Hegyi Márton — testi sértés — r. megváltoztatva.
 4323. Gubács Zsófia — gondatlanságból emberölés — hatóságilag h. hagyva.
 4367. Márton Jónásné — orgazdaság — részben megv.
 4392. Laura Juon — erőszak nem. köz. — hatóságilag h. hagyva.
 4458. Ifj. Leczkés János — s. t. testi sértés hatóságilag h. hagyva.
 4459. Szőke Sándor — becsületsértés — v. utasítva.
 4461. Gróza Togyer — becsületsértés — v. utasítva.
 4462. Boros Szőkés István — becsületsértés — v. utasítva.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKE.

Irta: *Buchanan Róbert.*Angolból fordította: *Dr. N. Gy.* 40.

A többiek azt hitték, hogy megbolondult. Különböleg ugyan miért érintették volna meg gyöngéden, miért akarták levezetni a kabinba? De ő mozdulni se akart. Szive tánczolt örömben a kezdődő vihar látára.

— Nézd csak micsoda madár ez, amely a hullámok közt repdes? A sirály, a sirály, amely csak akkor jelenik meg, ha vihar van kitörőben! Hallga! hát ez mi?

— Csak a szél angyalom, sugá Antal a lány fülébe.

— De úgy hangzik mint emberi hang, az oceánról. — Jöjj ide! ments meg! ments meg! — Fülöp szerelmem! folytatá a lány, kitarva karjait s így kiáltva: Megyek, megyek!

— Csöndesen, leánykám! senki se hallja meg a szavadat!

— Kéz fel! Vitorlát feszíts!

Aztán a leány mintha szél moraját hallotta volna a levegőben, a tenger felől pedig hullám zajongását. A hajó korlátjához futott s végignézett a tengeren.

— Nini! — kiáltá örvendezve — A hullámok emelkednek!

— Ő meghallja — felelé a leány. — A hogy az ő szavai hozzám jutott, eljut az enyém is hozzá.

— A repülő hollandihoz! Isten segítsen meg, gyermekem!

— Ne nézz rám így, fordítsd el arcodat Antal apó; te azt hiszed, hogy álmodom, hogy — örült vagyok.

— No nem egészen — felelt a férfi csilapítólag — de szerelmes vagy s ez már az örület egy neme. Oh leánykám, de fáj a szívem mikor így kiabálni hallok s látom, hogy arcod mindig halaványabb lesz, pedig a mi téged gyötör, merő álmom az egész. Igaz, hogy magam nem házasodtam meg, de mindig azt gondoltam, hogy te férjhez fogsz menni s nagyatyává teszel, asszony nélkül is: te pedig itt kóborolsz a tengeren, a magad árnyékát űzve, a melyet soha meg nem foghatsz.

Mily szomorun, szánakozással tekintett rá, mily fáradt, szürke volt! Hangja mindegyre gyöngült beszédközben, utoljára egészen elveszett a szélzúgásban.

A hajó most már könnyű vitorlával siklott tovább a szél előtt, a mely keletről, mint egy kemence lehellete fűt; előtte nagy homály; mögötte a kelő nap bibora. A leány a mellvédre kapaszkodva állott, nézve a tánczó habokat. Az is csak az ő álma lett volna, hogy a habok, pirosuló arcok és emelkedő karok alakját öltötték fel, mint egy zajongó haláltánczban? Néha, midőn a hajó emelkedett és esett a tóduló habok közt, úgy látszott, mintha ő eltűnt volna innen s valahol a szárazföldön ágyban feküdnék; de valahányszor megint fölnyitotta szemét, ott volt a zúgó tenger, a viharverte hajó és a nap kerek szeme, rettenetes fényvel ragyogva.

Meddig vitorláztak így, nem tudta volna megmondani, de nagyon hosszú, hosszú időnek tűnt fel. Egyszerre azonban, minden előjel nélkül, fekete sötétség lepte meg a tájat, oly sötétség, hogy egy ujjnyira se lehetett látni. Ugy érezte, hogy a földézet rettenetesen ing lábai alatt. A szél is oly hirtelen szűnt meg, mint a hogy a sötétség jött, úgy hogy hallotta a megdagadt vitorlák hirtelen összeesését.

Aztán hangokat hallott.
 — Kéz fel!
 — Halló!

Ekkor vörös láng közeledett a földézetten, Seth kapitány jött lámpával.

— A szél halálesendíg előtt — mondá (mily gyöngén hangzott szava!) — mi pedig fekete ködbe jutottunk. Remélem, nem szárazföldi köd. Akármilyen legyen, leeresztettük az ólomot, de fenékre nem találtunk.

Aztán másik hangot hallot, nevelőatyját, a mint suttogva kérde:

— Mit gondol, veszedelmes a hely?

— Nem szeretem az ilyen ködöt! Ha veszedelem van, Old Nick van a fenéken.

— Old Nick?

Vagy legalább a druszája a repülő hollandi.

Ugy hangzott el ez a szó, mint merő büvölet. Gyöngé, titokzatos fény, mint a hajnal legkorábbi pirja, áradt egyszerre a sötétben. A tenger ismét csillogni kezdett. Ekkor Mabel a sötétségbe szögezve szemét, egy hajó körvonalait pillantotta meg, a mely dagadó vitorlával közeledett. Lebegett, reszketett az, csillogott, majd halványult, mint a büvös lámpa vetített képe.

— Nézd csak! kiáltá odamutatva — egy hajó!

— Hol?

— Itt, mindjárt mellettünk!

— Bizony, hajó — kiáltá a kapitány — alig öt hajó-hosszra tőlünk. Előre fiuk! — A matrózok előjöttek s a kapitány körül nyüzsgtek mind.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az osztrák ellenzék obstrukciója.

Bécs, január 14. (Saját tud. táv.)
 A német ellenzék már kedden megkezdte az obstrukciót a Reichsrathban. Holnap ez ügyben az összes pártok ülésezni fognak.

Ugron és az obstrukció.

Budapest, január 14. (Saj. tud. táv.)
 Egy alig hihető hír kering Székelyudvarhelyről, Ugron Gábor hazájából. A visszavonult politikus, némely esti lap közlése szerint, kinyilatkoztatta, hogy az obstrukciót helyteleníti.

Kihallgatás a trónörökösnel.

Bécs, jan. 14. (Saját tud. távirata.)
 Ferencz Ferdinánd főherczeg ma kihallgatást adott.

Vilmos császár az orosz nagykövetnél.

Berlin, jan. 14. (Saját tud. táv.)
 Vilmos német császár tegnap látogatást tett az ő orosz újév alkalmával az orosz nagykövetségben.

Uj nagykövet.

Bécs, január 14. (Saj. tud. távirata.)
 Pallavichini örgrófot, pétervári követségi tanácsost bukaresti nagykövetté nevezik ki.

Egy lap bocsánatkérése.

Budapest, jan. 14. (Saját tud. táv.)
 Az »E. H.« szerkesztője bocsánatot kér azon allamférfiaktól, kiket zágrábi levelében gyanúsított.

Budapest, január 14. (Saját tud. táv.)
 A horvát bán Zágrábból kelt levele, melyet az »E. H.« közölt, elejétől végig irányzatos koholmány.

A világ legnagyobb hajója.

Budapest, január 14. (Saját tud. táv.)
 Londonban ma bocsátották vizre a világ legnagyobb hajóját, mely ugy arányaiban mint gyorsaságban az összes eddigi tengeri hajókat fölülmulja. Az amerikai utat hat és fél nap alatt teszi meg.

Sikkasztó körjegyző.

Budapest, január 14. (Saj. tud. táv.)
 Holló-Lomniczon nagy szenzációt okozott a város egyik legtekintélyesebb em-

berének Koefler Vilmos körjegyzőnek felfüggesztése. Koefler már régebben üzte manipulációit míg végre a napokban egy magánfél panaszára elrendelték a vizsgálatot ellene, melynek az lett az eredménye, hogy a körjegyzőt sikkasztás miatt felfüggesztették.

Dingley meghalt.

New-York, jan. 14. Dingley, a róla nevezett vámtarifa szerzője, meghalt. (Magy. Táv. Ir.)

A filippi szigetek.

Madrid, jan. 14. Ide érkezett jelentések szerint az amerikaiak uralma a Filippi szigetekben a Manilai-öbölre szorítkozik. Az egész többi rész a felkelők hatalmában van Mindaono kivételével, a hola spanyolok megmaradtak. Az amerikai önkénteseket a kedvezőtlen égalj és a rossz táplálkozás elcsüggesztette és vissza öhajtanak térni az Egyesült Államokba. (Magyar Táv. Ir.)

Franciaországi események.

Páris, jan. 14. A Matin és a Gaoulis értesülése szerint a semmitűszék legközelebb befejezi a vizsgálatot. A semmitűszék állítólag arra az eredményre jut, hogy *tényleg történt árulás, de nincs elég bizonyíték Dreyfus bűnösségére.* Az ítéletet tehát, a melyet ellene hoztak, megsemmisítik és az ügyet egyidejűleg *haditörvényekhez* utasítják. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, jan. 14. A Matin azt mondja, hogy Dreyfust Brisson parancsára értesítették pöre reviziójáról. Dreyfus azt hiszi, hogy a reviziót a vezérkarnak köszönheti és leveleiben köszönetet mond bajtársainak, Boisdoffre tábornoknak. (Magy. Táv. Ir.)

Bányász-sztrájk.

Budapest, január 14. (Saj. tud. táv.) A máramarosmegyei sóbányákban alkalmazott bányászok felhagytak a munkával. Helyzetüknek javítását s a hér felmeiesét követelik.

Jelentés a görög-török háborúról.

Athén, jan. 14. A trónörökösnek a Törökországgal való háborúról szóló jelentése holnap jelenik meg. A jelentés, a mely 400 oldalra terjed, a vereségért a szervezés hiányát, az előkészületek fogyatékoságát és azt a körülményt okolja, hogy néhány csapatparancsnok nem hajtotta végre a trónörökös parancsait. Erre nézve felhossa a jelentés, hogy *Szokolovszky* tábornok nem akart Domokoszba jönni.

KÖZGAZDASÁG.

A vetések ellenségeiről.

Szaporodik napról-napra a vetések ellenségeinek száma, s a legtöbb gazda azokkal szemben tehetetlenül áll, mert nem bír tudomással arról, hogy minő intézkedéseket tegyen meg a kártételek csökkentésére. Szaklap csak kevés gazdálkodónak jut kezébe, a hatóságok által közölt hirdetések pedig akarat ellenére is kikerülnek figyelmét s így nem csoda ha a védekező eljárásokat nem ismeri. Éppen ezért helyén valónak találjuk lapunkban felemlíteni ama kártételek egy némelyikét, melyek a leggyakoribbak, s melyek néha egész termésünket tönkreteszik s felemlíteni egyúttal azon védekezősi módokat, melylyel a kárnak elejét vehetjük, vagy legalábbis csökkenthetjük. Gabonaféléink közül a buza, rozs, árpa és kukorica kedvelt fészket képezi a gabonaszisziknak, melynek nőténye a magtárban levő ga-

bonaszemekbe ormányával lyukat fúr és petéjét a lyukba rakja. Ott a belőle kifejlődött álcza, mely fehér színű a liszt táplálkozik, a szem belsejét egészen kirágja, s ha már egészen kifejlődött, vagyis bogár ott, a szemet elhagyja. A védekezősi mód: a magtár tisztántartásából, gyakori söpréséből, a szemét hulladék elégetéséből. a magtár padozat hézagainak valami ragadós anyaggal (marhatrágya és agyag keveréke) való betöméséből s a gabona gyakori átlapátolásából áll. Ha pedig már tényleg benne van a zsiszik a gabonába, akkor meg kell rostálni, melynek szövetén a zsiszik kihull, de a mag nem.

A lábón álló gabonának egyik veszedelmes ellensége a hessenli légy, mely ősszel a zöld vetéseken mint álca fordul elő s azon addig élőszködik, míg a hideg be nem áll; akkor kzután bebábozza magát. Tavasszal a bábból vibuvik a légy, párzik és petéit lerakja a zöld aetésre, abból 8—10 nap múlva kifejlődik az álca s pusztítja a vetést; június hónapban ismét bebábozódik és pedig a gabonaszár alsó levele alatt s így a gabona learatása után a tarlón marad. Szeptember hó folyamán újból kibuvik a légy s folytatja azt a munkát, melyet tavasszal megkezdett. A védekezősi mód állhat a tarló azonnali felszántása, vagy felégetése, az őszi vetés idejének későbbre való halasztása s az u. n. csalogató vetéseknek alkalmazásából. Legjobb eredményt a csalogató vetés adhat, mely abban áll, hogy augusztus, illetve szeptember hónapokban azon területen, melyet őszi vetésnek szántunk, sávonként silányabb minőségű gabonát vetünk, mely kikelése után magához csalogatja a tojó legyeket s a legyek a vetés sávjára tojva a petéket, abból az álcák kibujnak s lehozodnak a növény tövére. Ha az őszi vetés ideje elérkezett, a csalogató vetést legeltetjük s jó mélyen alászántjuk. Ezzel egy a legyek, mint a bábok s álcák elpusztulnak. Gabonavetéseink igen sokat szoktak szenvedni a szárazságtól is. Ez ellen egy biztos védekezősi módunk van, nevezetesen a talajnak helyes megmunkálása. Ha pl. tavaszi gabonát akarunk termelni, akkor az elővetemény tarlóját sekélyen feltürve, a szántóföldet ősszel jó mélyen felszántjuk azt érdes barázdákban hagyjuk az egész télen át. A téli csapadék a mély szántás következtében a talaj mélyebb rétegeibe húzódhatik, azt a talaj visszatartja, megőrzi s így a tavasszal elvetendő növénynek mindjárt fejlődése első időszakában biztosítja a kellő nedvességet.

Hótalán, száraz teleken át az őszi gabonavetés sokat szenved a fagytól is, ugyanígy, hogy sokszor azon tépelődik a gazda, vajjon ne szántassa-e ki a gabonát. Tanácsunk erre az, hogy ne szántassa, hanem vegyen műtrágyát és szórja azt el fejtárgyaként. Erre a célra a chilisalétrom egyedüli alkalmas trágya kat. holdanként 35—40 kg. megfelelő mennyiségű finom földdel keverve bámulatos hatást képes előidézni. Földolog az, hogy a chilisalétrom kiszórására olyan időt válasszunk, midőn kilátás van esőre, mert ha a jótékony eső elmarad, úgy elmarad azon hatás is, melyet a chilisalétromtól vártunk.

Mű-pálinka felismerése. Nem csak műbort, hanem mű-pálinkát is gyártanak évek óta. A hajdani, házilag főzött, finom seprő pálinkát kiszorította egy időben a konyak. Most a konyaknak is letűnt a csillaga, habár egy, kettő három, négy sőt öt csillagost is hoznak forgalomba. A fogyasztó közönség tudja, hogy az a sok csillag csak megtévesztésre szánt czéger, a sok csillagos konyak pedig szesz-ből készült. Most ismét a seprő pálinkához tért vissza a konyakot gyógyszerképpen használó közönség. A gyárosok igyekeznek seprő pálinkát előállítani. A forgalomba hozott ily című italok 9—10 része szesz-ből készült. A valódi seprő pálinkát felismerni nagyon könnyű. Egy kis pohárba keveset töltünk s ebbe kis vizet öntünk. Ha valódi a seprő pálinka, elveszti átlátszó színét, zavaros és tejfehérségű lesz, mint vízzel vegyített ottkolon, a mivel husvétkor öntözni szoktak. A nem borseprőből főzött, hanem szesz-ből készült seprő pálinkába azonban tölthetünk vizet, színtét ez nem változtatja meg. Betegeknél fontos az, hogy valódi seprő pálinkát kapjanak, mert

a mesterségesen készült pálinkában lehetnek olyan alkatrészek, melyek a szervezetre mérgező hatással vannak.

Reich Jenő Társas

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, január 14.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	—	—	—	—	9.48
Új tengeri	—	—	—	—	4.89
Rozs őszre	—	—	—	—	7.99
Zab őszre	—	—	—	—	5.74
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—
Buza októberre	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Budapest, január 14.

Az irányzat gyenge

Oszták hitel	—	—	—	—	861.25
Magyar hitel	—	—	—	—	891.40
Államvasut	—	—	—	—	362.—
Rimamurányi	—	—	—	—	379.80
Magyar jelzálog	—	—	—	—	226.10
Salgótarjáni	—	—	—	—	298.75
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	623.—
Villamos vasut	—	—	—	—	279.50
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	866.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	78.—

Bécs, január 14.

Az irányzat nyugodt

Oszták hitel	—	—	—	—	863.78
Magyar hitel	—	—	—	—	892.—
Államvasut	—	—	—	—	364.1/2
Birodalmi márka	—	—	—	—	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. január 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	120.—
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	97.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	119.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	96.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.75
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	96.75
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	160.—
Tiszabályaosi és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	137.50
Oszták járdék papírban	—	—	—	—	101.25
Oszták járdék ezüstben	—	—	—	—	101.25
Oszták járdék aranyban	—	—	—	—	120.30
Oszták korona járdék	—	—	—	—	101.75
Oszták magyar bankrészevény	—	—	—	—	940.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	392.—
Oszták hitelintézeti részevény	—	—	—	—	361.—
Oszták-magyar államvasuti részevény	—	—	—	—	362.25
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	363.20
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	58.92
London vista	—	—	—	—	120.95
Párisi vista	—	—	—	—	47.87
20 márkás arany	—	—	—	—	11.79

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

A mai lapokban valamint körlevelekben a csász. kir. szab. Adriai biztosító társulat biharmegyei főügynöksége, biharmegyei takarékpénztár, Mihelfy, Fleischacker, Vermees aláírással a n. é. közönség tudomására hozzák, hogy én a társulat »szolgálatából végképp elbocsájtattam«. Ezen nyilatkozatot vagy egy correctalendő téves kifejezésnek, vagy rosszkaratu valótlanságnak nyilvánítom, mert én okt. hó elején az intézetnek felmondtam, s december hó 31-én saját akaratom mellett *léptem ki* az intézet kötelékéből, mit igazol az Igazgatóság kezeim között levő levele, melyben további maradásra szólít fel, tehát az »elbocsájtott« kifejezés a tényeknek nem felel meg.

A midőn ezt a n. é. közönség nb. tudomására hozom, egyben megjegyzem, miszerint megbizottjaim ez ügyben a biharmegyei takarékpénztárúal mint főügynökségnél és a körlevél aláírónál megtették a kellő lépéseket a kérdés rendezésére.

Nagyvárad, 1899. január hó 14-én.

Ifj. Csicsó Lajos,

Január 1 óta az Első magyar általános biztosító társaság életosztályi felügyelője.

Richter-féle Horogony-Pain-Expeller
Liniment Capsici comp.

Ezen hírneves háziaszer ellentét az idő megpróbatásának, mert már több mint 30 év óta meghízárt, fájda-
 lomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik közvényen,
 csúszási, tagzsárgulásnál és meghűlésként és az orvosok
 által bedörzsölésekre is mindig gyakorlatban rendeltek. A
 valódi Horogony-Pain-Expeller, gyakorlatban Horogony-Liniment
 elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igaz népszerű házi-
 szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni.
 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban megjelöltem minden
 gyógyszerházon készletben van: forráskör-
 Török József Gyógyszerésznél Budapestben, Be-
 vásárlás alkalmával igen óvatosok legyünk, mert
 több kisebbetékü utána van forgalomban. Ki
 nem akar megkárosodni, az minden egyes
 üveget "Horogony" vedjegy és Richter czeggye-
 zés nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.
 RIETTER F. AD. társaság, ca. 44 kir. udvari szállók, ADOULSTADT.

BELÉPÉSI FELHÍVÁS
 a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”
 IV-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

A „Polgári takaré- és segély-
 szövetkezet” 1899. január 1-én új év-
 társulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis
 1901. év végeig tart. — Mindenki tetszés
 szerinti számban jegyezhet üzletrészeket
 s minden üzletrész után hetenként **10
 kr (20 fillér) fizetendő.** A három év el-
 telte után az évtársulat feloszlik s az
 összes jövedelem a résztvevők között fel-
 osztatik és mindenki megkapja a befize-
 tett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot
 előmozdítani és önségélyt nyújtani, a
 mennyiben minden tag heti betétei által
 önmagának tőkét gyűjt, mely a heti
 részletekben való befizetések dacára is
 a takarékpénztári kamatozásnál magasabb
 nyeresemény osztalékot hoz és mert minden
 tag az általa befizetett összeg 1/2 részét
 6%-os kamattal mellet minden előleges
 bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

**Vidéki tagok belépésének és a heti
 fizetések bérmentes teljesítésének meg-
 könnyítése céljából a szövetkezet a
 póstatakarékpénztárnál számlát nyit-
 tatott.**

A szövetkezetbe való belépés
 alkalmával üzletrészenként **5
 kr. beiratási díj fizetendő s egy
 heti részlet lefizetése után már
 mindenki megkapja saját ne-
 vére irt könyvecskéjét.**

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait
 valamint mindazokat, kik az 1899. ja-
 nuár 3-tól kezdődő 4-ik ciklusnak tagjai
 óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a szö-
 vetkezet üzlethelyiségében (Szent-László-
 tér, Kovács-féle ház) **mielőbb** beirat-
 kozni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1898. november hó.
 A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet”
 igazgatósága.

A IV-ik évtársulat befizetési napjai:
 kedd délután — — — 3-5-ig.
 szombat délután — — — 3-5-ig.

A szövetkezetnek eddig mintegy 1500 tagja van, több mint
25.000 üzletrészszel.

LAKÁS 1-ső májusra
 3—4 száraz, világos, nagy szobával s
 mellékhelyiségekkel és
**4 lóra való kényelmes
 istállóval,**
 kerestelik.

Ajánlatok szó- vagy írásbelileg
 a 7-ik huszár-ezred kezelő-bizottságához
 (Körös-kaszárnya) intézendők.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem vál-
 toztatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a
 legdrágábbakké. **Ára darabonként 3 forint.**

Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá
 ezüstös óraláncz **60 krajczár.**

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiál-
 litáson kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás
 kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbeteg-
 ségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító
Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos acézből és a többi
 részei alpaccából vannak. Egy külön penge
 hozzá **1 forint.**

Megrendelhető:
POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál,
BUDAPEST, V. ker. Kálmán-utca 17.
 Gyűjtőknek 5 drb után egy-egy ingyen küldetik.

A leghatásosabb **HÁZISZER,**
 mely az emésztést szabályozza,
 rendes vérkeringést eredményez,
 a vérnek beteges alkotórészeit el-
 távolítja (az egészség fentartásá-
 nak első feltétele) úgy leggyorsabban
 eltávolít minden gyomorbajt u. m.: ét-
 vágytalanság, savanyu felbőgés,
 felfúvódás, hányás, has s gyomor-
 fájás, gyomorgöres, gyomortulter-
 helés, elnyálkásodás, aranyér,
 nőibajok s bélbajokat

Dr. Rosa életbalsama **PRÁGAI HÁZIKENŐCS**
 Fragner B. gyógytárából. Prága 203—III.

E szer felfrissít, gyorsítja az emésztés lefolyását,
 egészséges tiszta vért ad s mint ilyen biztos elterjedt s
 elismert népszerű házi-szer.

Egy üveg 50 kr. Dupla adag 1 frt. Postával 20 krral több.

A gyógyulás fájdalommentes s a kenőcs hűsítő hatással van
 Egy adag 25 kr és 35 kr. Postával 6 krral több.

ÓVÁSI! Csak az eredeti FRAGNER B. prágai készítményeket kérjük s jól vizsgál-
 zunk a csomagolásra, melyeken a jobbról s balról lerajzolt védjegyeket
 megfigyeljük. Mert csak az a valódi Rosa-féle balsama a melyen a gömbölyü véd-
 jegy s az a valódi prágai házi-szer, a melyen a háromszögletű védjegy feltalálható.
 A ki engem bármiféle hamisításra rávezet, díjazásban részesül.

Sok ezer köszönőlevél megtekinthető.

Raktár Budapest: Török J., Egger A. gyógyszerészeknél; Thalmajer és Seitz, Kochmeister utódjainál és
 71 15—25 **Hering Sándornál Nagyváradon.**

A készítő
 főraktára: **FRAGNER B.** gyógyszerházában a »Fekete Sasok» Prága.
 Eese der Ppornergasse Nr. 103.

Minden megrendelés postafordulattal megküldetik.

Köszönetnyilvánítás.

Ó Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesteri hivatala. Általános Asbestáru gyár. Ó császári és ki-
 rályi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpall bélelt cipőkkel. Ó
 Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint
 más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat as-
 besttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznel s aztán küldjék ide. Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók
 lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonzcipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án. **K R A H L,** huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja: Tisztelt Doktor ur!
 Az asbestbetétű cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy
 hogy — azt hiszem — többajom semmi további orvoslást nem igényel. Szives tanácsát köszöni Dáno-on.
 1897. évi szeptember 17-én. Tisztelő hive: **WEKERLE SÁNDOR.**

Nincs többé lábfájás

Orvuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől. Sem tynkszem, sem izna-
 dós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid idei
 viselés után megkönyebbül a járása annak, ki cipőjét **dr. Högyes-féle az egész
 világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el.** Keltős vastagsága 1 frt
 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele. Az Asbesttalpbélés
 kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir.
 honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előre-
 ges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások
 ingyen. Visszateladókna megfelelő árengedmény.

Általános Asbestáru gyár betét-társaság. Budapest, VI., Sziv-u. 18.